

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА
ім. В.Г.КОРОЛЕНКА

СТО КРАЄЗНАВЧИХ ЧИТАНЬ

(Хроніка та зміст)
Вип. 3

Харків 2003

ББК 7838
УДК 024
С 81

Сто краєзнавчих читань: (Хроніка та зміст). Вип. 3. / Харк. держ. наук. б-ка ім. В.Г.Короленка; Уклад.: В.О.Ярошик, Т.Г.Шерстюк. - Х., 2003. - 92 с.

Подано тематику ста засідань клубу "Краєзнавець" протягом 1995-2002 рр. Вміщено короткі біографічні дані про активних членів клубу та бібліографічні відомості про їх творчий доробок.

Укладачі: Валентина Олександрівна Ярошик,
Тетяна Григорівна Шерстюк

Відповідальний за випуск Л.П.Незнамова, засл. працівник
культури України

Редактор Л.К.Суржан

© Харківська державна
наукова бібліотека
ім. В.Г.Короленка

ПЕРЕДМОВА

Видання продовжує серію випусків¹, присвячених одній із форм роботи ХДНБ - краєзнавчим читанням, що проводяться у межах громадського клубу "Краєзнавець".

Цей випуск охоплює сто засідань клубу, які відбулися протягом 1995-2002 рр.

У прямій хронології подано теми краєзнавчих читань. Вміщено перелік імен учасників заходів та осіб, яким вони були присвячені, короткі біографічні довідки про активних членів клубу. Окремо зібрано бібліографічні матеріали, відомості про краєзнавчі конференції, котрі відбулися у Харкові, публікації про роботу клубу, творчий доробок краєзнавців тощо. До бібліографії подано іменний та географічний покажчики.

Нумерація засідань продовжує перший і другий випуски. Більш докладні відомості про краєзнавчі читання вміщено у протоколах, які зберігаються у відділі україніки, і у разі потреби можуть бути використані читачами.

Видання розраховане на істориків, екскурсоводів, краєзнавців та широкий загаль читачів.

КЛУБУ "КРАЄЗНАВЕЦЬ" - 25 РОКІВ

Збереження звичаїв, фольклору, культури краю є необхідним для збереження культури всієї України. Це усвідомлює армія ентузіастів, ім'я яким – краєзнавці. Краєзнавчі клуби та об'єднання стають маленькими осередками культури навіть у невеличких містах і селах. Їх діяльність не замінять ні театри, ні музеї.

Організувати краєзнавчу роботу, спрямувати її у потрібне русло – стало нагальним завданням бібліотек. ХДНБ ім. В.Г.Короленка має великий досвід з цих питань, бо ще на початку 60-х років минулого століття у структурі бібліотеки з'явився сектор, а потім і відділ краєзнавчої роботи.

При бібліотеці завжди працював актив читачів. До нього входили журналісти, вчені, письменники, вчителі та представники інших професій. Вони ретельно вивчали історію Слобожанщини, піклувалися про її сьогодення та майбуття. Це їх і об'єднало. Так був заснований клуб "Краєзнавець" при відділі краєзнавчої роботи (зараз відділ україніки).

Перше його засідання відбулося у травні 1978 р. Було розроблено краєзнавчу програму, визначено завдання та основні напрямки роботи клубу, шляхи її здійснення. До участі у роботі клубу залучався широкий загаль краєзнавців - від вчених до школярів. Передбачалася також координація з іншими краєзнавчими установами Харкова (музеями, архівами, Товариством охорони пам'яток культури та історії, Клубом любителів книги та ін.).

Основними завданнями "Краєзнавця" стали наукові дослідження, просвітницька діяльність, популяризація краєзнавчих матеріалів, доведення їх до читачів та мешканців міста, участь у громадському житті Харкова.

Краєзнавство наймасовіший вид діяльності. Тому

членами клубу стали люди різні за віком і фахом. Це домогосподарки, робітники, історики, архітектори, екскурсоводи, вчителі, студенти школярі.

Коло їх інтересів – це минуле, сучасне і майбутнє Слобожанщини: від села, маленького міста, вулиці, садиби, храму до всього Харківського регіону.

Щомісяця збиралися краєзнавці, проводили краєзнавчі читання, презентації нових видань про Слобожанщину, вечори спілкування, дні пам'яті.

За 25 років існування у клубі відбулося понад 300 засідань, які були присвячені містам та селам Слобожанщини, охороні пам'яток історії та культури, розвитку науки і літератури, діяльності славетних земляків: Григорія Сковороди, родини Алчевських, Дмитра Багалія, Олексія Бекетова, Григорія Данилевського, Іллі Репіна, Миколи Лисенка, Ігоря Муратова та багатьох інших. Деякі теми, наприклад, про внесок родини Алчевських та академіка архітектури О.Бекетова в українську культуру висвітлювалися неодноразово і кожного разу дослідники знаходили нові матеріали з їх життя.

На засіданнях розглядалися також питання топоніміки міста, увічнення пам'яті видатних харків'ян, відродження української церкви. Краєзнавці приймали рішення про охорону певних пам'яток, зверталися за допомогою до відповідних інстанцій, залучаючи радіо, телебачення, пресу. Підтримують міцні стосунки з музеями, архівами, вузами, Товариством охорони пам'яток історії та культури, "Меморіалом", "Спадщиною", шкільними закладами. Це дає можливість збирати різноманітний матеріал з історії краю. Фахівці цих установ почасти є гостями на засіданнях клубу, беруть активну участь у проведенні краєзнавчих читань.

Відома у Харкові і просвітницька діяльність клубу "Краєзнавець". Його члени виступають з лекціями у

шкільних закладах і товариствах. Неодноразово з Товариства сліпих до клубу надходили подяки на адресу Т.Г.Шерстюк, М.О.Коржа за цікаві доповіді.

З задоволенням краєзнавці мандрують історичними місцями Слобожанщини. Останнім часом вони відвідали с. Сковородинівку, с.Бабаї, місце поховання художника Є.Лансере та маєток родини О.Бенуа і З.Серебрякової у с.Нескучному. Познайомилися з експозиціями музею Будянського фаянсового заводу та садиби-музею Гната Хоткевича у смт Високому тощо. Душею цих подорожей завжди була ентузіаст-краєзнавець Надія Акімова.

Клуб "Краєзнавець" набув заслуженого авторитету в Харківському регіоні. Тому не випадково деякі його члени І.Ю.Саратов, С.М.Куделко, С.І.Посохов, В.О.Ярошик увійшли до громадської Топонімічної комісії. Краєзнавців охоче запрошують до участі у всеукраїнських науково-практичних конференціях з краєзнавства, що проходять у нашому місті.

У 1999 р. Харківська єпархія УПЦ святкувала своє 200-ліття. До оргкомітету з підготовки відзначення цієї події було введено і членів клубу С.І.Посохова, С.М.Куделка, В.О.Ярошик.

Активно працюють краєзнавці в громадських редколегіях "Харківського бібліографічного словника", журналу "Віра і Розум". Є авторами багатьох окремих видань та публікацій, присвячених різним аспектам життя краю, не лише в місцевій, а й у всеукраїнській та зарубіжній пресі. Широко відомі видання з історії архітектури Олександра Лейбфрейда, з історії розвитку атомної фізики Юрія Ранюка, з літературознавства Владислава Божка, Михайла Красикова, Михайла Гетьманця, Ігоря Лосієвського, з історії геральдики Івана Саратова, Сергія Куделка, Бориса Зайцева.

Відродження історичної пам'яті шляхом створення

вичерпного літопису подій у Харківському регіоні змусило окремих членів клубу написати свої спогади, що стали основою "Архіву краєзнавців", котрий зберігається у відділі україніки. Архів став у нагоді при вивченні діяльності ХДНБ у 30-ті роки минулого століття. Спогади краєзнавця Миколи Коржа про вибух на харківській електростанції у 1943 р. використовуються краєзнавцями в лекціях та виступах. Архів налічує понад 100 рукописів. Найзмістовнішими є особисті архіви краєзнавців Володимира Смоленського, Павла Романова, Бориса Інгора, Олександра Лейбфрейда.

Члени клубу надають допомогу у роботі ХДНБ, відділу україніки. Вони проводять консультації з питань історії краєзнавства, здійснюють наукове редагування краєзнавчих каталогів і картотек, бібліографічних покажчиків, організовують художні виставки.

Щоб ширше популяризувати діяльність своїх краєзнавців, ХДНБ розпочала видання серії бібліографічних посібників "Краєзнавці Слобожанщини". Вже вийшли друком покажчики, присвячені М.Коржу, Т.Шерстюк, Г.Кашириній, О.Лейбфрейду, В.Берліну. Робота над серією триває. Посібники знайомлять з дослідженнями цих ентузіастів та матеріалами, присвяченими їх діяльності. А три випуски видання "Сто краєзнавчих читань" - це своєрідний звіт про діяльність клубу та його членів.

В.О.Ярошик, зав. відділом
україніки ХДНБ, засл.
працівник культури України

1. КРАЄЗНАВЧІ ЧИТАННЯ ХРОНІКА

1995 РІК

№ 201 20 груд.

З ІСТОРІЇ ХАРКОВА

1. Топоніміка харківських вулиць.
Доповідь О.В.Хорошковатого.
Виступили: І.Ю.Саратов, В.С.Колодяжний, М.О.Корж.
2. Огляд літератури.
В.О.Ярошик.
3. Обговорення плану засідань клубу "Краєзнавець" на 1996 р.
В.О.Ярошик, І.Ю.Саратов.

1996 РІК

№ 202 31 січ.

З ІСТОРІЇ ОСВІТИ

1. Харківські вчені: досвід складання бібліографічного словника вчених Харківського університету.
Повідомлення С.М.Куделка, С.І.Посохова.
Виступили: Пілін О.І., П.С.Каліченко, П.О.Черномаз.
2. Виставка-перегляд літератури.

№ 203 29 лют.

З ІСТОРІЇ СЛОБОЖАНЩИНИ

1. Картографічні видання XVII-XIX ст. у фонді ХДНБ ім. В.Г.Короленка як джерело вивчення історії України.
Доповідь К.Д.Тараманової.
Виступив І.Ю.Саратов.

2. Виставка-перегляд літератури.

№ 204 29 берез. **З ІСТОРІЇ ХАРКОВА**

1. Німецький клуб у Харкові в 30 рр. XX ст.
Повідомлення В.В.Воробйова.
Виступили: М.М.Сатта, С.М.Куделко.

2. Огляд літератури
В.Г.Аветчина.

№ 205 30 квіт. **З ІСТОРІЇ МИСТЕЦТВА**

1. Архітектор Володимир Миколайович Покровський ².
Повідомлення О.Ю.Лейбфрейда.
2. Пам'яті краєзнавця Олени Дмитрівни Радкової.
Виступили: І.Ю.Саратов, В.О.Ярошик.

3. Виставка-перегляд літератури.

№ 206 31 трав. **З ІСТОРІЇ МИСТЕЦТВ**

1. 3 плеяди великих архітекторів: до 80-річчя з дня народження О.О.Тіца.
Повідомлення О.П.Буряка, С.М.Петрова.
Виступили: Л.Г.Радкова, І.Ю.Саратов.
2. Показ слайдів про О.О.Тіца.
О.Ю.Лейбфрейд.

---

² Це повідомлення готувала краєзнавець О.Д.Радкова, але в ніч з 17 на 18 березня 2003 р. вона пішла з життя.

3. Повідомлення: про смерть краєзнавця О.О.Черная; про відзначення 100-ліття з дня народження харківського хормейстера О.П.Брижахи.

В.О.Ярошик.

№ 207 28 черв.

З ІСТОРІЇ МІСТ І СІЛ

1. Місто Валки: до 350 річчя з дня заснування.

Повідомлення Т.Д.Поліщук.

Виступили: І.Ю.Саратов, О.В.Хорошковатий.

2. Огляд літератури.

В.Г.Аветчина.

№ 208 28 лип.

З ІСТОРІЇ ОСВІТИ

1. Харківський колегіум: сторінки історії.

Доповідь Л.Ю.Посохової.

2. Огляд літератури.

В.Г.Аветчина.

№ 209 30 серп.

З ІСТОРІЇ КУЛЬТУРИ

1. Традиційна народна культура Слобожанщини.

Виступили: М.М.Красиков, М.О.Семенова, В.М.Осадча, О.Олійник.

2. Виставка-перегляд літератури.

№ 210 18 верес.

З ІСТОРІЇ ЛІТЕРАТУРНОГО ЖИТТЯ

1. Український письменник Іван Багряний: сторінки життя і творчості.

Доповідь В.П.Усаня.

2. Огляд літератури
Т.Г.Шерстюк.

№ 211 30 верес.
З ІСТОРІЇ КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ

1. Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г.Короленка. до 110-ліття з дня заснування.
Повідомлення Т.Г.Шерстюк, В.О.Ярошик, О.Ю.Лейбфрейда.

2. Виставка-перегляд літератури.

№ 212 31 жовт.
З ІСТОРІЇ МИСТЕЦТВА

1. Український художник Адольф Страхов: до 100-ліття з дня народження.
Доповідь І.Я.Лучковського.
Виступили: О.Ю.Лейбфрейд, П.Гаркуша.

2. Огляд літератури.
Т.Г.Шерстюк.

№ 213 29 листоп.
З ІСТОРІЇ КУЛЬТУРИ І ОСВІТИ

1. Культурне життя Харкова у 20-і рр. ХХ ст.
Спогади Є.С.Ниценко.
2. Харківський художньо-промисловий інститут: до 75-річчя від дня заснування.
Повідомлення В.Ф.Константинова.
3. Виставка-перегляд.

№ 214 27 груд.
З ІСТОРІЇ НАУКИ

1. Зв'язки відомого вченого філософа Володимира Соловйова з Харковом та харків'янами.

Повідомлення С.Б.Шоломової.

2. Інформація про роботу II з'їзду Всеукраїнської спілки краєзнавців.

С.І.Посохов, С.М.Куделко.

3. Огляд літератури з питань краєзнавства.

Т.Г.Шерстюк.

1997 РІК

№ 215 9 січ.
З ІСТОРІЇ ХАРКІВСЬКОЇ ПРЕСИ

1. Творча зустріч редколегії газети "Зеркальная струя" з краєзнавцями.

Повідомлення голов. ред. В.Е.Митрошина, членів редкол. Н.П.Акимової, В.М.Омельченка, Н.П.Гнатченка, В.Гончарова, а також О.Ю.Лейбфрейда, І.Ю.Саратова.

2. Концерт з творів харківських композиторів-аматорів.

№ 216 31 січ
З ІСТОРІЇ СЛОБОЖАНЩИНИ

1. Презентація книги С.І.Посохова та О.Н.Ярмиша "Губернаторы и генерал-губернаторы" (Х.,1996).

Повідомлення С.І.Посохова.

2. Інформація про краєзнавчу картотеку "Губернатори. Генерал-губернатори. Віце-губернатори" у відділі україніки.

Т.Г.Шерстюк.

№ 217 28 лют.
З ІСТОРІЇ МИСТЕЦТВА

1. Історія архітектури Харкова.
Повідомлення О.Ю.Лейбфрейда.
2. Перегляд відеофільмів, присвячених архітектурі Харкова та коментарі до них.
В.Петросов, О.І.Горовець.

№ 218 31 берез.
З ІСТОРІЇ МИСТЕЦТВА

1. Слобожанська дитяча організація "Козацьке коло".
Повідомлення П.Ф.Бочкова, К.М.Мезінової.
2. Про спорудження архітектурного комплексу в с Нескучному Харківського району.
Повідомлення М.П.Крячко.

3. Концерт дитячого гурту "Козацьке коло".

№ 219 15 квіт.
З ІСТОРІЇ ХАРКІВСЬКОЇ ПРЕСИ

1. Творча зустріч редколегії нового журналу "Доброе утро" з краєзнавцями.
Виступили: І.А.Осиновська, Г.Р.Гуріна, Г.П.Столярова, В.С.Колодяжний.

№ 220 30 квіт.
З ІСТОРІЇ ЗАВОДІВ ТА ФАБРИК

1. Історія ХЕМЗ.
Повідомлення В.С.Колодяжного.
Виступили: Г.Р.Гуріна, М.О.Корж, П.М. Гаркуша.

2. Виставка-перегляд літератури.

№ 221 30 трав.
З ІСТОРІЇ МІСТ І СІЛ

1. Дворянське гніздо князів Щербиніних.

Доповідь Г.Г.Яковенко.

Виступили: Н.П.Акімова, В.С.Колодяжний, М.О.Корж.

2. Виставка-перегляд літератури.

№ 222 27 черв.
З ІСТОРІЇ МІСТ І СІЛ

1. Топоніміка населених пунктів Валківщини.

Повідомлення П.В.Губського.

Виступив І.Ю.Саратов.

2. Огляд літератури.

Н.І.Полянська.

№ 223 31 лип.
З ІСТОРІЇ ЛІТЕРАТУРНОГО ЖИТТЯ

1. Життя в поезії: до 85-річчя з дня народження українського письменника І.Л.Муратова.

Вступне слово.

І.Ю.Саратов.

2. Творчий шлях І.Муратова.

Доповідь В.Брюггена.

3. Спогади про письменника його дочки О.Муратової та сина О.Муратова.

Виступили: Н.М.Хоперська, Г.Н.Бурденко.

4. Огляд матеріалів про життя і творчість письменника.

Н.І.Полянська.

№ 224 30 серп.

З ІСТОРІЇ НАРОДНОЇ ОСВІТИ

1. Харківський інститут народної освіти: сторінки історії.
Повідомлення О.Л.Рябченко.
2. Інформація про роботу VIII Всеукраїнської наукової конференції
"Історичне краєзнавство і культура" та про II з'їзд ВСК.
В.О.Ярошик.
3. Виставка-перегляд літератури.

№ 225 28 жовт.

З ІСТОРІЇ НАУКИ

1. УФТІ - колыска ядерної фізики.
Доповідь Ю.М.Ранюка.
Виступив І.Ю.Саратов.

2. Огляд літератури.
Т.Г.Шерстюк.

№ 226 28 листоп.

З ІСТОРІЇ МИСТЕЦТВА

1. До 100-ліття з дня народження архітектора М.М.Підгорного.
Повідомлення О.Ю.Лейбфрейда.
Виступили: Н.М.Хоперська, Л.А.Шишова.
2. Виставка-перегляд літератури.

№ 227 25 груд.

З ІСТОРІЇ МИСТЕЦТВА

1. Генрік Семирадський та Харківщина.
Доповідь Н.Н.Черкаської.
Виступили: О.Ю.Лейбфрейд, І.Ю.Саратов.

2. Виставка репродукцій картин Г.Семирадського.

1998 РІК

№ 228 29 січ.

З ІСТОРІЇ ЛІТЕРАТУРНОГО ЖИТТЯ

1. Земний, вселенський, справжній: до 75-річчя з дня народження Б.О.Чичибабіна.

Доповідь І.Я.Лосієвського.

2. Пошуки Бога у творах Б.Чичибабіна.

Повідомлення О.К.Польшина.

Виступив М.А.Корж.

3. Виконання пісень на слова Б.Чичибабіна. Автор музики та виконавець Ігор Шустов.

4. Виставка-перегляд літератури.

№ 229 лют.

З ІСТОРІЇ ЛІТЕРАТУРНОГО ЖИТТЯ

1. Ф.М.Достоевський і Харків.

Повідомлення С.Б.Шоломової.

Виступили: Л.Г.Радкова, Н.М.Хоперська.

2. Різне інформація Є.С.Ніценко про концертну діяльність у Харкові в лютому; повідомлення про смерть краєзнавця В.М.Волжинського.

№ 230 31 берез.

З ІСТОРІЇ МИСТЕЦТВА

1. "Харьков от крепости до столицы": презентація книги О.Лейбфрейда та Ю.Полякової.

Виступили: В.О.Ярошук, О.Ю.Лейбфрейд, Ю.Ю.Полякова, В.С.Рубанович.

2. Виставка-перегляд літератури з питань архітектури.

№ 231 30 квіт.
З ІСТОРІЇ НАУКИ

1. Гнат Хоткевич та його родина.
Виступили: П.Черемський, В.Хоткевич.
2. Виставка-перегляд літератури.

№ 232 14 трав.
З ІСТОРІЇ ФАБРИК ТА ЗАВОДІВ

1. Завод імені Малишева.
Повідомлення В.С.Колодяжного.
2. Відвідування народного музею "Завод ім. Малишева".

№ 233 29 трав.
З ІСТОРІЇ НАУКИ

- 1.Споконвіку було слово: "Слово о полку Ігоревім".
Вступне слово О.С.Рябцевої.
2. Велике і вічне "Слово о полку Ігоревім" презентація книги
М.Ф.Гетьманця.
3. Версії, щодо місць, якими проходив князь Ігор.
Повідомлення І.Ю.Саратова.
Виступили: М.О.Корж, В.К.Серіков.
4. Огляд літератури.
О.С.Рябцева.

№ 234 29 квіт.

З ІСТОРІЇ КУЛЬТУРИ

1. Діяльність відділу україніки ХДНБ ім. В.Г.Короленка: до 5-річчя заснування.

Виступили: Л.П.Незнамова, В.О.Ярошик, Т.О.Сосновська, О.С.Рябцева, С.М.Куделко, Л.Л.Рибальченко, Є.А.Медведєва, О.Г.Павлова, В.П.Усань, М.О.Корж.

2. Виставка-перегляд літератури "Наукова діяльність відділу україніки ХДНБ".

№ 235 30 черв.

З ІСТОРІЇ МІСТ І СІЛ

1. СМТ Караван Харківського району: історія, сьогодення, майбутнє.

Повідомлення П.В.Губського.

Виступив В.С.Колодяжний.

2. Виставка-перегляд літератури.

№ 236 31 лип.

З ІСТОРІЇ СЛОБОЖАНЩИНИ

1. Партизанський та підпільний рух в роки Великої Вітчизняної війни у Харківському районі.

Повідомлення Г.Г.Яковенко.

Виступив М.О.Корж.

2. Огляд літератури.

Н.І.Полянська.

№ 238 30 верес.

З ІСТОРІЇ СЛОБОЖАНЩИНИ

1. Славетні постаті. Харківський землероб. до 160-річчя з дня народження О.А.Колесова.

Повідомлення Р.Рибальченка.

2. Презентація збірки "Муравський шлях" (Х., 1998).

Виступили: М.О.Семенова, М.М.Красиков, В.М.Осадча, Н.П.Олійник.

3. Різне Інформація про підготовку до ювілейного засідання, присвяченого 20-річчю клубу "Краєзнавець"; про конференцію в с.Нескучному Харківського району, розкопки в садибі Лансере.

Виступили: В.О.Ярошник, М.В.Крячко, О.А.Маковецька.

4. Виставка-перегляд літератури.

№ 239 30 жовт.

З ІСТОРІЇ МИСТЕЦТВА

1. Співець світла і простору. до дня народження художника С.І.Васильківського.

Доповідь О.І.Денисенко.

2. Різне: Інформація про екскурсії краєзнавців Харківщиною; про смерть краєзнавця В.Кирсанова.

Виступили: Н.П.Акімова, В.О.Ярошник.

3. Виставка-перегляд літератури.

№ 240 30 листоп.

З ІСТОРІЇ МИСТЕЦТВА

1. Харківська архітектурна школа.

Доповідь О.Ю.Лейбфрейда.

Виступила Г.Р.Гуріна.

2. Виставка-перегляд літератури.

№ 241 16 груд.
З ІСТОРІЇ ЛІТЕРАТУРНОГО ЖИТТЯ

1. Адам Міцкевич і Харків.
Доповідь К.Д.Тараманової.
2. Огляд літератури.
В.О.Ярошик.

1999

№ 242 29 січ.
З ІСТОРІЇ МУЗЕЙНОЇ СПРАВИ

1. Єпархіальний музей у Харкові: до 200-ліття Харківської єпархії.
Доповідь С.А.Бахтіної.
Виступив І.Ю.Саратов.
2. Огляд літератури.
Н.І.Полянська.

№ 243 26 лют.
З ІСТОРІЇ СЛОБОЖАНЩИНИ

1. А.Ф.Ковалевський та його духовний спадок.
Доповідь С.Б.Шоломової.
Виступила С.Бахтіна.

№ 244 31 берез.
З ІСТОРІЇ ЛІТЕРАТУРНОГО ЖИТТЯ

1. Леся Українка та Харків: до 110-ліття перебування у місті.
Доповідь А.П.Столярової.
Виступили: І.Мироненко, М.Корж.
2. Виставка-перегляд літератури.

№ 245 28 квіт.
З ІСТОРІЇ МИСТЕЦТВА

1. Еволюція стилів у забудові Харкова.
Повідомлення О.Ю.Лейбфрейда.
Виступили: Н.М.Хоперська, Ф.С.Рофе-Бекетов.
2. Виставка-перегляд.
3. Перегляд слайдів з архітектури міста.
О.Ю.Лейбфрейд.

№ 246 19 трав.
З ІСТОРІЇ ОСВІТИ

1. Презентація книги Л.Ю.Посохової "Харківський колегіум (XVIII-перша половина XIX ст.)".
Виступили: Л.Ю.Посохова, О.Парійський, В.О.Ярошик.

№ 247 31 трав.
З ІСТОРІЇ КУЛЬТУРИ

1. Споконвіку було "Слово...": "Слово о полку Ігоревім".
Повідомлення П.Я.Коржа.
2. Ювілейне вітання з 80-річчям заслуженого краєзнавця М.О.Коржа.
Виступили: І.Ю.Саратов, Н.М.Хоперська, Г.Р.Гуріна.

№ 248 9 черв.
З ІСТОРІЇ ЛІТЕРАТУРНОГО ЖИТТЯ

1. Презентація книги "Антология современной русской поэзии Украины". Т.1. (Х., 1998).
Виступили: М.М.Красиков, І.Я.Лосієвський.
2. Читання віршів харківських поетів.
Читали: С.Зайцева, С.Чеботарьов, С.Смоленська.

№ 249 30 черв.
З ІСТОРІЇ МИСТЕЦТВА

1. Художник Костянтин Пиняєв.
Повідомлення Н.Ф.Акимової
Виступив О.Ю.Лейбфрейд.

2. Виставка - перегляд літератури.

№ 250 31 серп.
З ІСТОРІЇ СЛОБОЖАНЩИНИ

1. Козацька старшина Слобідського полку 1654-1706 рр.
Повідомлення В.Л.Маслійчука.
Виступили: О.М.Дмитрієва, О.М.Корж, І.Ю.Саратов.

- Огляд літератури.
В.О.Ярошик.

№ 251 30 верес.
З ІСТОРІЇ МІСТ І СІЛ

- 1.Селище Бабаї: історія, сьогодення, майбутнє.
Доповідь Г.Г.Яковенко.
Виступили: І.Ю.Саратов, Н.М.Хоперська.

2. Огляд літератури.
Н.І.Полянська.

№ 252 13 жовт.
З ІСТОРІЇ ТОПОНІМІКИ

1. З історії назв харківських вулиць.
Доповідь О.Хорошковатого
Виступили: М.О.Корж, І.Ю.Саратов, О.Парицк.

2. Огляд літератури
В.О.Ярошик

№ 253 29 жовт.

З ІСТОРІЇ МИСТЕЦТВА

1. Мистецтвознавець М.М.Безхутрий: життя та діяльність.

Доповідь Ю.М.Безхутрого

Виступили: О.Ю.Лейбфрейд, І.Ю.Саратов, Н.І.Полянська, С.О.Волошкіна, Т.Г.Шерстюк.

2. Огляд літератури.

В.О.Ярошик.

№ 254 30 листоп.

З ІСТОРІЇ МИСТЕЦТВА

1. С.О.Луньов - український художник.

Повідомлення Л.Є.Пономарьової

Виступили: М.О.Корж, В.О.Ярошик

2. Спогади про батька.

М.С.Луньова.

3. Показ слайдів.

О.Ю.Лейбфрейд.

№ 255 15 груд.

З ІСТОРІЇ СЛОБОЖАНЩИНИ

1. Місцеве самоврядування у Харкові в 1941-43 рр. Окупація Харкова.

Доповідь Р.К.Рибальченка.

Виступив І.Ю.Саратов.

2. Виставка-перегляд літератури.

2000 рік

№ 256 31 січ

З ІСТОРІЇ МИСТЕЦТВА

1. Художнє життя України.
Доповідь О.Й.Денисенко.
Виступила О.С.Рябцева.
2. Презентація книги "Трехсвятительская церковь в Харкове".
Виступили: О.Й.Денисенко, Ф.С.Рофе-Бекетов

№ 257 29 лют.

З ІСТОРІЇ ХАРКІВСЬКОЇ ЄПАРХІЇ

1. Діяльність святителя Іосафа Белгородського у Харкові (за матеріалами відділу рідкісних видань та рукописів).
Доповідь С.Б.Шоломової.
2. Презентація книги "Архипастыри Харьковской епархии" (сер. "Харьковский биографический словарь").
Повідомлення С.М.Куделка.
Виступила О.Г.Павлова
3. Огляд літератури
В.О.Ярошик.

№ 258 31 берез.

З ІСТОРІЇ МИСТЕЦТВА

1. Родина Бенуа, Лансере і Серебрякових на Слобожанщині.
Доповідь М.В.Крячко.
Виступили: І.Ю.Саратов, І.Б.Шрамко, О.Й.Денисенко.
2. Різне. Інформація про вибори правління Харківського відділення Всеукраїнської спілки краєзнавців.
В.О.Ярошик.

№ 259 28 квіт.

З ІСТОРІЇ КУЛЬТУРИ

1. Бібліотечні фонди Харкова в роки Другої світової війни.
Повідомлення І.Я.Лосієвського.
Виступила Т.Г.Шерстюк.
2. Огляд літератури.
В.Р.Антонова.

№ 260 30 черв.

З ІСТОРІЇ КУЛЬТУРИ

1. Народний будинок у Харкові: до 100-ліття відкриття.
Доповідь В.Д.Берліна.
2. Розвиток шкільного краєзнавства в селищі Буди.
Повідомлення Т.Безрукової.
3. Огляд літератури.
В.Р.Антонова.

№ 261 12 лип.

З ІСТОРІЇ АРХЕОЛОГІЇ

1. Хорошевське городище.
Повідомлення В.М.Брагіної.
2. Огляд літератури.
Н.І.Полянська.

№ 262 31 лип.

З ІСТОРІЇ ОСВІТИ

1. Церковно-парафіяльні школи на Слобожанщині в ХУІ-ХУІІІ ст.
Доповідь Г.Г.Яковенко.
Виступили: Л.П.Осинцева, Н.П.Акімова.

2. Огляд літератури
В.Р.Антонова.

№ 263 31 серп.

З ІСТОРІЇ ЛІТЕРАТУРНОГО ЖИТТЯ

1. Образ священнослужителя в українській літературі.
Доповідь Р.К.Рибальченка.
Виступили: Т.Г.Шерстюк, В.А.Божко.

2. Огляд літератури.
О.С.Рябцева.

№ 264 29 верес.

З ІСТОРІЇ ЛІТЕРАТУРНОГО ЖИТТЯ

- 1.Сергій Єсенін у Харкові: до 105-ої річниці від дня народження.
Доповідь В.А.Божка.
Виступила Н.П.Акімова.

2. Огляд літератури.
В.Р.Антонова.

№ 265 31 жовт.

З ІСТОРІЇ МИСТЕЦТВА

1. Творчість почесного академіка архітектури О.Ю Лейбфрейда: до 90-річчя з дня народження.
Доповідь С.О.Смоленської.

- 2 Презентація біобібліографічного покажчика, присвяченого О.Ю.Лейбфрейду.
Повідомлення В.О.Ярошик.

3. Огляд літератури.
В.Р.Антонова.

№ 266 30 листоп.

З ІСТОРІЇ ЛІТЕРАТУРНОГО ЖИТТЯ

1. В.Хлебніков і Харків: до 115-річниці з дня народження.

Доповідь В.А.Божка.

Виступили: І.Ю.Саратов, Т.Г.Шерстюк.

2. Огляд літератури.

В.Г.Аветчина.

№ 267 27 груд.

З ІСТОРІЇ ЛІТЕРАТУРНОГО ЖИТТЯ

1. Згадаємо забуте. Про нашу землячку російську письменницю Н.С.Кохановську.

Повідомлення Т.Г.Шерстюк.

Виступив В.А.Божко.

2. Огляд літератури.

Л.М.Литвякова.

2001 рік

№ 268 31 січ.

З ІСТОРІЇ СЛОБОЖАНЩИНИ

1. Презентація книги краєзнавця М.О Коржа "На віку, як на довгій ниві". Автобіогр. повість.

1.1. Вступне слово Н.І.Полянської.

1.2. Художні особливості повісті М.О.Коржа.

Виступив В.С.Бойко.

1.3. "На віку, як на довгій ниві".

Виступив М.О.Корж.

В обговоренні книги взяли участь

І.В.Мельницька, Г.П.Столярова, В.П.Усань, Ю.В.Шарий.

№ 269 28 лют.

З ІСТОРІЇ ЛІТЕРАТУРНОГО ЖИТТЯ

1. Український і російський поет-сатирик В.В.Капніст.

Доповідь Т.Б.Бахмет.

Виступили: О.О.Іваницький, Р.О.Капніст.

2. Виставка-перегляд літератури.

№ 270 30 берез.

З ІСТОРІЇ НАУКИ

1. Зоряний штурман: астроном, академік АН України М.П.Барабашов: до 30-річчя з дня смерті.

Доповідь Ю.В.Александрова.

Виступили: Д.Ф.Луцишко, Л.П.Осинцева

2. Огляд літератури.

О.М.Дмитрієва.

№ 271 18 квіт.

З ІСТОРІЇ МУЗИЧНОГО ЖИТТЯ

1. Аматори музики Івановський та Милославський про братів Алчевських.

Доповідь Л.П.Осинцевої.

Виступили: В.О.Болдирєре, Т.В.Жукова, Н.М.Хоперська, Ф.С.Рофе-Бекетов.

2. Музичний концерт.

Виконавець О.П.Донченко.

3. Виставка-перегляд літератури.

№ 272 30 квіт.

З ІСТОРІЇ СЛОБОЖАНЩИНИ

1. З історії Будянського фаянсового заводу.
Доповідь Т.М.Безрукової.
2. Матвій Кузнецов та Слобожанщина.
Доповідь Т.М.Безрукової.
Виступили: Н.П.Акімова, І.Ю.Саратов.
3. Виставка - перегляд літератури.

№ 273 11 трав.

З ІСТОРІЇ СЛОБОЖАНЩИНИ

1. Дослідник Слобожанщини відомий український вчений Дмитро Іванович Багалій.
- 1.1 Наукова спадщина Д.І.Багалія.
Виступила О.Ю.Багалій.
- 1.2. Проект підготовки та видання “Вибраних праць” відомого дослідника Слобожанщини Д.І.Багалія.
Виступила Т.Г.Павлова.
- 1.3. Презентація книги Д.І.Багалія “Вибрані праці. Т.1. Відкриття”.
Н.І.Полянська, В.О.Ярошик.
- 1.4. Обговорення книги.
Виступили: І.Ю.Саратов, Г.Г.Яковенко, В.О.Ярошик, С.Л.Бахтина.
- 1.5. Роль бібліотеки ХГІ “Народна українська академія” в популяризації творів Д.І.Багалія.
Виступила В.В.Лужанчук.
- 1.6. Біобібліографічний показник "Д.І Багалій - складова частина

"Вибраних творів", підготовлений ЦНБ ХНУ ім.В.Каразіна
Виступила В.Д.Прокопова.

1.7. Про роботу над іменним покажчиком до історичної монографії
 Д.І.Багалія та Д.П.Міллера "История города Харкова за 250 лет ..."
Виступила Т.Г.Шерстюк.

№ 274 31 трав.
З ІСТОРІЇ СЛОБОЖАНЩИНИ

1. Топоніміка Харківщини, пов'язана з "Словом о полку Ігоревім"
Виступили: М.Ф.Гетьманець, І.Ю.Саратов.
2. Огляд літератури.
О.С.Рябцева.

№ 275 14 черв.
ПРИРОДНІ УМОВИ ХАРКІВЩИНИ

1. Екологія Харкова: історичний аспект.
Доповідь О.Сошиної.
2. Виставка - перегляд літератури.

№ 276 27 черв.
З ІСТОРІЇ ХАРКІВСЬКОЇ ЄПАРХІЇ

1. Православні храми Слобожанщини.
Доповідь В.Л.Голохи.
Виступили: М.О.Корж, О.Парицк.
2. Родина Ветухових - священнослужителів єпархії.
Повідомлення С.Б.Шоломової
3. Огляд документів.
Н.І.Полянська.
4. Різне Інформація про зустріч з головою ВСК академіком

П.Т.Троньком.
В.О.Ярошик.

№ 277 11 лип
З ІСТОРІЇ МИСТЕЦТВА

1. Презентація книги В.Д.Берліна "Бессмертный человек с разными песнями".

1.1. Знайомство з автором та книгою
Виступ Н.І.Полянської.

1.2. Робота над книгою.
В.Д.Берлін.

1.3 Обговорення книги.
Виступили: Н.П.Акімова, Н.М.Хоперська, В.М.Созонова.

2 Виставка - перегляд літератури.

№ 278 31 лип.
З ІСТОРІЇ МИСТЕЦТВА

1. Належить людству: І.Ю.Репін - художник
Доповідь О.А.Сошиної.
Виступили: В.Д.Берлін, В.А.Божко, М.О.Корж, Г.С.Грановська.

2. Огляд літератури
Н.І.Полянська.

№ 279 21 серп.
З ІСТОРІЇ МІСТ І СІЛ

1. Історія смт Зачепилівка.
Доповідь Ю.І.Буланова.

2. Презентація буклета "Історичні та пам'ятні місця Зачепилівщини"

3. Інформація про роботу Зачепилівської районної організації ВСК.
Виступили: Ю.І.Буланов, І.Ю.Саратов.
4. В обговоренні питань взяли участь:
В.Л.Голоха, Н.П.Акімова, Г.П.Столярова, М.О.Корж.
5. Огляд літератури.
О.М.Дмитрієва.

№ 280 31 серп.

З ІСТОРІЇ ВЕЛИКОЇ ВІТЧИЗНЯНОЇ ВІЙНИ

1. Депортація харків'ян до Німеччини в роки окупації Харкова 1941-1943 рр.
Доповідь А.В.Мелякова.
Виступили: Л.П.Осинцева, В.А.Божко.
2. Огляд літератури.
О.М.Дмитрієва.

№ 281 19 верес.

З ІСТОРІЇ ЛІТЕРАТУРНОГО ЖИТТЯ

1. Поезія краєзнавців.
  - 1.1. Вступне слово про поетичну творчість краєзнавців.
В.А.Божко, В.О.Ярошик.
  - 1.2. Читання віршів.
Т.Г.Шерстюк, А.В.Божко, Т.С.Грановська, Т.П.Бабенко, З.Гостева, Г.Д.Гонтар, К.П.Маковський, В.М.Брагіна, Л.В.Кисіль, Ж.Янковська.
2. Харків'яни в Ізраїлі.
Виступ Ю.А.Берманта.
3. Виставка - перегляд літератури.

№ 282 28 верес.
З ІСТОРІЇ СЛОБОЖАНЩИНИ

1. Шинки на Слобожанщині.
Доповідь Р.К.Рибальченка.
Виступили: Н.П.Акимова, Т.Г.Шерстюк.
2. Виставка - перегляд літератури.

№ 283 31 жовт.
З ІСТОРІЇ СЛОБОЖАНЩИНИ

1. Харків початку ХХ століття: історія міста, долі людей.
Доповідь Д.М.Чорного.
Виступили: І.Ю.Саратов, Л.П.Осінцева.
2. Звіт про ювілейний пленум ВСК, присвячений 75-річчю з часу її заснування.
Повідомлення В.О.Ярошик.
3. Огляд літератури.
Н.І.Полянська.

№ 284 30 листоп.
З ІСТОРІЇ МИСТЕЦТВА

1. Тоді його називали ліричним: з історії найстарішого в Україні театру опери і балету - стаціонарного оперного театру в Харкові
Доповідь О.І.Чепалова.
Виступила Л.П.Осінцева.
2. Виставка - перегляд літератури.

№ 285 19 груд.
З ІСТОРІЇ ПЕДАГОГІКИ

1. Спогади вихованців Харківського університету ХІХ - початку ХХ століття.

Доповідь В.Ю.Іващенко.

Виступили: Н.П.Акімова, С.М.Куделко.

2. Огляд літератури.

В.О.Ярошик.

№ 286 31 січ.
З ІСТОРІЇ МИСТЕЦТВ

1. Трофейне кіно в Харкові.

Доповідь Р.К.Рибальченка.

2. Виставка - перегляд літератури та огляд нових видань про Харків.

В.О.Ярошик.

№ 287 28 лют.
З ІСТОРІЇ РЕЛІГІЇ

1. Іоанн Кронштадтський і харків'яни.

Доповідь С.Б.Шоломової.

2. Презентація книги С.Б.Шоломової "Его почитали святым уже при жизни".

Виступили: В.О.Ярошик, Н.І.Полянська.

3. Виставка - перегляд літератури.

№ 289 31 берез.
З ІСТОРІЇ МИСТЕЦТВА

1. "По духу брат Тараса": до 160-річчя з дня народження М.Лисенка, українського композитора, піаніста, етнографа.

Доповідь Л.П.Осінцевої.

Виступив І.І.Батий.

2. Огляд літератури.

В.О.Ярошик.

3. Виступ гурту "Обереги".

Керівник В.Осадча.

№ 290 квіт.
З ІСТОРІЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Співець романтики. до 95-річчя з дня народження письменника М.Трублаїні.

Доповідь Н.М.Хоперської.

Виступила Г.Столярова.

2. Виставка - перегляд літератури.

№ 291 15 трав.
З ІСТОРІЇ СЛОБОЖАНЩИНИ

1. Похід князя Ігоря Святославовича на половців у 1185 році: нова версія місця битви.

Доповідь М.В.Зеленого

Виступили: Д.В.Бадаєв, М.В.Корж, І.Ю.Саратов.

№ 292 31 трав.
З ІСТОРІЇ НАУКИ

1. Єгор Кузьмич Редін: життя та наукова творчість. До 100-ліття Археологічного з'їзду.

Доповідь Р.І.Філіпенка.

Виступила Н.І.Полянська.

2. Огляд літератури

Л.М.Литвякова.

№ 293 12 черв.
З ІСТОРІЇ МИСТЕЦТВА

1. Історія архітектури.

Повідомлення І.М.Лаврентьєва

2. Презентація книги Ю Шкодовського, І.Лаврентьєва, О.Лейбфрейда, Ю.Полякової "Харьков вчера, сегодня, завтра"

Виступили: І.Н.Лаврентьєв, І.Ю.Саратов, В.О.Ярошик, Л.Г.Радкова, Н.І.Полянська.

3. Виставка - перегляд літератури.

№ 294 26 черв.
З ІСТОРІЇ МІСТ І СІЛ

1. Історія м.Валки та Валківського району.

Повідомлення М.М.Железняка.

2. Презентація довідника "Валківська енциклопедія"

В обговоренні взяли участь: К.В.Мизгін, Л.Осінцева, Р.Рибальченко.

3. Виставка дитячих виробів Валківського будинку народної творчості.

№ 295 31 лип.

З ІСТОРІЇ СЛОБОЖАНЩИНИ

1. Історія пожежної справи в Харкові.
Повідомлення О.Сошиної, Л.Роєнка.

2. Огляд літератури.
Л.М.Литвякова.

№ 296 14 серп.

З ІСТОРІЇ МИСТЕЦТВА

1. Художник - графік Марія Синякова.
Доповідь А.В.Божка.
2. Інформація про Постанову Кабінету Міністрів України "Про затвердження Програми розвитку краєзнавства на період до 2010 року".
В.О.Ярошик.

3. Виставка - перегляд літератури.

№ 297 30 серп.

З ІСТОРІЇ МИСТЕЦТВА

1. Парижанка із Диканьки: Художниця Марія Костянтинівна Башкірцева.
Доповідь М.С.Васильєвої.
2. Огляд літератури.
С.І.Овчинникова.

№ 298 30 верес.

З ІСТОРІЇ МИСТЕЦТВА

1. Чайковський і Харків.
Доповідь В.Д.Берліна.
Виступила Л.П.Осінцева.
2. Огляд літератури

О.С.Рябцева.

3. Музичне виконання творів П.Чайковського
Г.Ф.Лесновська, Т.М.Лесновська, Ю.Попов.
4. Різне. Вітання краснавиці М.О.Коржа з врученням йому грамоти облдержадміністрації з нагоди 60-річчя партизанського руху.

№ 299 31 жовт.

З ІСТОРІЇ СЛОБОЖАНЩИНИ

1. Топонімічна структура м.Харкова.
Доповідь В.О.Кодіна.
Виступив Саратов І.Ю.
2. Виставка - перегляд літератури.

№ 300 23 листоп.

З ІСТОРІЇ СЛОБОЖАНЩИНИ

1. До 100-ліття ХІІ Археологічного з'їзду.
Доповідь Павлової О.Г.
2. Огляд літератури.
Дмитрієва О.М.

2. СПИСОК КРАЄЗНАВЦІВ, ЯКІ БРАЛИ УЧАСТЬ У ЗАСІДАННЯХ КЛУБУ "КРАЄЗНАВЕЦЬ" ТА ОСІБ, ЯКИМ ВОНИ БУЛИ ПРИСВЯЧЕНІ

Аветчина В.Г., співпрацівник
ХДНБ 204, 207, 208, 242, 266
Акимова Н.П., краєзнавець 215,
221, 239, 249, 262, 264, 272, 277,
279, 282, 285
Александров Ю.В., вчений
ХНУ ім. В.Каразіна 270
Алчевські, брати, музиканти
(271)
Антонова В.Р., співпрацівник
ХДНБ 259, 260, 262, 264, 265
Бабенко Т.П., краєзнавець 281
Багалій Д.І., вчений, дослідник
Слобожанщини (273)
Багряний І., письменник (210)
Бадаєв Д.В., працівник Харк.
історичного музею 291
Барабашов М.П., вчений,
астроном (270)
Батий І.І., художник Харк.
театру опери і балету 289
Бахмет Т.В., зав. відділом
ХМСМТБ
ім. К.С. Станіславського 269
Бахтіна С.А., краєзнавець 242,
243, 273
Башикірцева М.К., художниця
(297)
Безрукова Т.М., краєзнавець,
260, 272
Безхутрий М.М., художник,
мистецтвознавець (253)
Бенуа О.М., художник (258)

Берлін В.Д., мистецтвознавець,
краєзнавець 260, (277), 278, 298
Бермант Ю.А., краєзнавець,
мешканець Ізраїлю 281
Божко В.А., краєзнавець 263,
264, 266, 267, 278, 280, 281, 296
Бойко В.С., письменник 268
Болдирере В.О., заслужений
артист УРСР 271
Бочков П.Ф., краєзнавець 218
Брагіна В.М., краєзнавець 261
Брюгген В., письменник 223
Буланов Ю.І., краєзнавець 279
Бурденко Г.Н., краєзнавець 223
Буряк О.П., зав. кафедрою ХДУ
будівництва та архітектури 206
Васильєва М.С., краєзнавець
297
Васильківський С.І., художник
(239)
Ветухови, родина
священнослужителів (276)
Волжинський В.М.,
краєзнавець, (229)
Волошкіна С.О., архітектор 253
Воробйова В.В., краєзнавець
204
Гаркуша П.М., краєзнавець,
212, 220
Гетьманець М.Ф., проф.
ХДПУ ім. Г.Сковороди 233, 274
Голоха В.А., краєзнавець 276,
279

- Гонтар Г.Д.**, краєзнавець 281
Горовець О.І., вчений 217
Гостєва З., краєзнавець 281
Грановська Т.С., краєзнавець 278, 281
Губський П.В., краєзнавець 222, 235
Гуріна Г.Р., краєзнавець 219, 220, 237, 240, 247
Денисенко О.Й., мистецтвознавець 239, 256, 258
Дмитрієва О.М., співпрацівник ХДНБ 250, 279, 280, 300
Донченко О.П., музикант 271
Достоєвський Ф.М., російський письменник (229)
Єсенін С., російський поет (264)
Железняк М.М., краєзнавець 294
Жукова Т.В., заслужена артистка УРСР 271
Зайцева С., бібліотекар ЦНБ 248
Зелений М.В., вчений ХНУ ім. Каразіна 291
Іваницький О.О., краєзнавець 269
Івановський П.О., музикант (271)
Іващенко В.Ю., науковець ХНУ ім. В.Каразіна 285
Іосаф Белгородський, святитель (257)
Каліченко П.С., краєзнавець 202
Капніст В.В., український та російський поет-сатирик (269)
Капніст Р.О., родичка В.В.Капніста 269
Кирсанов В., краєзнавець 239
Кисіль Л.В., викладач ІІТУ № 4 281
Ковалевський А.Ф., автор церковних піснеспівів, засновник Височинівського монастиря, що на Харківщині (243)
Кодін В.О., архітектор 299
Колесов О.А., вчений (238)
Колодяжний В.С., краєзнавець 201, 219, 220, 221, 232, 235, 237
Константинов В.Ф., вчений 213
Корж М.В., вчений ХНУ ім. Каразіна 291
Корж М.О., краєзнавець 201, 220, 221, 228, 233, 234, 236, 244, (247), 250, 252, 254, (268), 276, 278, 279
Корж П.Я., професор ХНУ ім. В.Каразіна 247
Кохановська Н.С., російська письменниця (267)
Красиков М.М., краєзнавець 209, 238, 248
Іоанн Кронштадтський, священнослужитель (287)
Крячко М.В., краєзнавець 218, 258
Куделко М.С., професор ХНУ ім.В.Каразіна, краєзнавець 202, 204, 214, 234, 257, 285
Кузнецов М., власник Будянського фаянсового заводу (272)
Лаврентьєв І.М., архітектор

293

Лансере Є.Є., художник (238, 258)*Лейбфрейд О.Ю.*, краєзнавець 205, 206, 210, 212, 215, 217, 226, 230, 240, 245, 253, (265, 293)*Лесковська Г.Ф.*, солістка Харк. філармонії 298*Лесковська Т.М.*, музикант 298*Лисенко М.*, укр. композитор (289)*Литвякова Л.М.*, співпрацівник ХДНБ 267, 292, 295*Лосієвський І.Я.*, зав. відділом ХДНБ, д-р філол. наук 228, 248, 259*Лужанчук В.В.*, заст. директора б-ки "НУА" 273*Луньов М.С.*, син художника С.О.Луньова 254*Луньов С.О.*, художник (254)*Лушишко Д.Ф.*, краєзнавець 270*Лучковський І.Я.*, краєзнавець 212*Маковецька О.А.*, краєзнавець 238*Маковський К.П.*, краєзнавець 281*Маслійчук В.Л.*, науковець ХНУ ім. В.Каразіна 250*Маховський К.П.*, краєзнавець 281*Медведєва Є.А.*, викладач ХДАК 234*Мезінова К.М.*, голова правління обласного дитячого товариства "Козаче коло" 218*Мельницька І.В.*, письменниця

268

Меляков А.В., науковець ХНУ ім. В.Каразіна 280*Мизгін К.В.*, член археологічної експедиції 294*Міллер Д.П.*, вчений ХНУ ім. В.Н.Каразіна, дослідник Слобожанщини (273)*Милославський*, музикант (271)*Мироненко І.*, поетеса 244*Митрошина В.Є.*, краєзнавець 215*Міцкевич А.*, письменник (241)*Муратов І.Л.*, письменник (223)*Муратов О.І.*, син письменника 223*Муратова О.І.*, дочка письменника 223*Незнамова Л.П.*, директор ХДНБ 234*Ниценко Є.С.*, краєзнавець 213, 229*Овчинникова С.І.*, співпрацівник ХДНБ 297*Олійник Н.П.*, краєзнавець 209, 238*Омельченко В.М.*, краєзнавець 215*Осадча В.М.*, мистецтвознавець 209, 238, 289*Осиновська І.А.*, редактор журналу "Доброе утро" 219*Осінцева Л.П.*, краєзнавець 262, 271, 280, 283, 284, 289, 294, 298*Павлова О.Г.*, науковець ХНУ ім. В.Каразіна 234, 257, 300*Павлова Т.Г.*, вчений Харк.

- гуманітар. ін-ту "НУА" 273
Парійський О., архітектор 246
Парицк О., краєзнавець 252, 276
Петросов В., вчений 217
Підгорний М.М., архітектор (226)
Пілін О.І., краєзнавець 202
Покровський В.М., архітектор (205)
Поліщук Т.Д., краєзнавець 207
Польшин О.К., викладач 228
Полякова Ю.Ю., працівник ЦНБ ХНУ, автор книг про архітектуру Харкова 230, 293
Полянська Н.І., співпрацівник ХДНБ 222, 223, 224, 236, 251, 253, 261, 268, 273, 276, 277, 278, 283, 287, 292, 293
Понамарьов Л.Є., науковець, Харк. художнього музею 254
Попов Ю., музикант, лауреат міжнародних конкурсів 298
Посохов С.І., вчений ХНУ ім. В.Каразіна 202, 214, 216
Посохова Л.Ю., науковець ХПУ ім. Г.Сковороди 208, 246
Проконова В.Д., зав. відділом ЦНБ ХНУ ім. В.Каразіна 273
Проскурнін О.С., краєзнавець 237
Радкова Л.Г., краєзнавець 229, 293
Радкова О.М., почесний краєзнавець (205)
Ранюк Ю.М., д-р. фізмат. наук. краєзнавець 225
Рєдін Є.К., вчений Слобожанщини (292)
Рєпін І.Ю., художник (278)
Рибальченко Л.Л., співпрацівник Харк. іст. музею 234, 238, 255, 263, 282, 286, 294
Роснко Л., краєзнавець 295
Рофе-Бекетов Ф.С., вчений, краєзнавець 245, 256, 271
Рубанович В.Є., краєзнавець 230
Рябцева О.С., співпрацівник ХДНБ 233, 235, 256, 263, 274, 298
Рябченко О.Л., аспірантка ХНУ ім. В.Каразіна 224
Саппа М.М., науковець, краєзнавець 204
Саратов І.Ю., науковець, краєзнавець, голова клубу "Краєзнавець", автор книг про Слобожанщину 201, 203, 205, 206, 207, 215, 222, 223, 226, 233, 242, 247, 250, 251, 252, 253, 255, 258, 266, 272, 273, 274, 279, 283, 291, 293, 299
Семенова М.О., викладач гімназії, дослідник етнографії Слобожанщини 209, 238
Семирадський Г.І., художник (227)
Серебрякова Г., художниця (258)
Серіков В.К., краєзнавець 233
Синякова М., художник-графік (296)
Созонова В.М., співпрацівник ХДНБ 277
Соловійов В., вчений-філософ

(214)

Сосновська Т.О., співпрацівник
ХДНБ 234**Сошина О.**, краєзнавець 275,
278, 295**Столярова Г.П.**, краєзнавець
219, 244, 268, 290**Смоленська С.О.**, викладач
ХДТУБА 248, 265**Страхов А.Й.**, художник (212)**Тараманова К.Д.**,
співпрацівник ХДНБ 203, 241**Тіц О.О.**, архітектор (206)**Тронько П.Т.**, вчений, голова
ВСК (276)**Трублаїні М.П.**, письменник
(290)**Українка Леся**, письменниця
(244)**Усань В.П.**, секретар-
координатор товариства
"Україна-США-Канада" 210,
234, 268**Філіпенко Р.І.**, ст. викладач
ХНФА 292**Хоткевич В.**, онука Гната
Хоткевича 231**Хоткевич Г.**, письменник,
громадський діяч (231)**Хлєбніков В.**, письменник (266)**Хоперська Н.М.**, краєзнавець
223, 226, 229, 245, 247, 251, 277,
290**Хорошковатий О.В.**,
краєзнавець 201, 207, 252**Чайковський П.**, композитор

(298)

Чеботарьов С., педагог 248,**Чепалов О.І.**, мистецтвознавець
284**Черемський П.Г.**, громадський
діяч 231**Черкаська Н.Н.**,
мистецтвознавець, 227**Черномаз П.**, краєзнавець 202**Чичибабін Б.О.**, російський
поет (228)**Чорний Д.М.**, вчений ХНУ ім.
В.Каразіна 283**Шарий Ю.В.**, краєзнавець 268**Шерстюк Т.Г.**, краєзнавець
210, 211, 212, 214, 216, 237, 259,
263, 266, 273, 282**Шкодовський Ю.**, архітектор
(293)**Шоломова С.Б.**, співпрацівник
ХДНБ 214, 229, 243, 257, 276,
287**Шрамко Б.О.**, вчений ХНУ ім.
В.Г.Каразіна 258**Шустов І.**, музикант 228**Шишова Л.А.**, краєзнавець 226**Яковенко Г.Г.**, краєзнавець,
221, 236, 251, 262**Янковська Ж.**, краєзнавець 281**Ярмиш О.Н.**, вчений 216**Ярошик В.О.**, співпрацівник
ХДНБ 201, 205, 206, 210, 224,
230, 234, 237, 238, 246, 250, 253,
254, 257, 258, 265, 273, 276, 281,
283, 285, 286, 287, 289, 293, 296

3. КОРОТКІ БІОГРАФІЧНІ ДОВІДКИ ПРО КРАЄЗНАВЦІВ

АКИМОВА НАДІЯ ПИЛИПІВНА

Народилася в 1956 р. Закінчила філологічний факультет ХДУ. Організувала туристсько-краєзнавчий клуб "К і Надія", при міській театральній-музичній бібліотеці ім К.Станіславського. Щомісяця на засіданнях клубу проводить усну газету "Серебряное слово", в якій окрема сторінка присвячена Слобожанщині. Є також активним членом клубу "Краєзнавець" при ХДНБ ім В.Г.Короленка. Разом з краєзнавцями організує подорожі Слобожанщиною. Публікується у міських періодичних виданнях з питань історії краю. Автор поетичних збірок. Видас аматорські видання: "Стрелиця" (альманах-подорож), "Китайская стена" (художньо-літературний журнал), "Золотая роза" (літературний альманах). Є почесним членом Всеукраїнської спілки краєзнавців.

БАХМЕТ ТЕТЯНА БОРИСІВНА

Народилася в 1957 році. Має вищу бібліотечну освіту. З 1972 р. працює в Харківській музично-театральній бібліотеці ім. К.Станіславського. Активний член клубу "Краєзнавець". Тема краєзнавчих пошуків - культурне життя Слобожанщини. Неодноразово виступала з доповідями на краєзнавчих читаннях.

БЕЗРУКОВА ТЕТЯНА МИКОЛАЇВНА

Народилася в 1957 р. Закінчила Харківський державний інститут культури. Трудовий шлях розпочала у ХДНБ ім. В.Г.Короленка. Зараз працює в Харківському районному Центрі дитячої та юнацької творчості. Член Всеукраїнської спілки краєзнавців, Харківського історико-археологічного товариства, Харківського міського осередку № 1 Українського керамологічного товариства. Автор понад 30 краєзнавчих статей.

Залучає школярів до краєзнавчої дослідницької роботи. Організовані за її участю шкільні наукові конференції "Буди - селище моє", відомі в Харківському регіоні.

Друковані праці:

До питання про історію села Буди Харківської області // Історія України. Маловідомі імена, події, факти: Зб. ст. Вип. 7 - К., - 1999. - С. 371-375.

Озерянська ікона Божої Матері: Креснав. дослідж. - Х., 1999. - 56 с.; іл.

Роль шкільних наукових конференцій у вивченні історії фаянсу Слобожанщини // Укр. керамол. журн. - 2001. - № 2. - С. 55-57.

Слобожанщина у творчості будянського кераміста Галини Чернової // Українське. гончарство. Кн. 4. 1996-1999. - Описне, 1999. - С. 347-349.

БЕЗХУТРИЙ МИКОЛА МИКИТОВИЧ (1919-1995)

Художник, мистецтвознавець, філолог. Тривалий час працював у Харківському художньому музеї (вченим секретарем, зав. відділом, головним охоронцем фонду, директором).

Є автором багатьох праць про харківських художників С.Васильківського, П.Левченка, О.Довгаля, М.Щеглова. Брав активну участь у роботі клубу "Креснавець". Його повідомлення про життя і діяльність художників харків'ян були насичені цікавими фактами і мали неабияку пізнавальну цінність.

Друковані праці: Сергій Васильківський. - К.: Молодь, 1979. - 255 с.; Художники Харкова - Х.: Прапор, 1967. - 175 с.

БЕРЛІН (ГІТЕЛЬМАХЕР) ВАЛЕРІЙ ДАВИДОВИЧ

Народився в 1938 р. Закінчив історико-філологічний факультет педагогічного інституту у Комсомольську-на-Амурі.

У Харкові мешкає з 1962 р. Працював коректором, перекладачем, науковцем у Чугуївському художньо-меморіальному музеї І.Ю.Рєпіна. Брав участь у пошуку картин І.Ю.Рєпіна, у зборі експонатів і створенні експозиції музею "Чугуївська ікона і портрет". Вивчав життя і творчість художниці З.І.Серебрякової.

Друкувався у журналах "Огонек", "Музыкальная жизнь", "Театральная жизнь", "Волга", "Крестьянка", "Прапор" та ін.

Друковані праці: Бессмертный человек с разными песнями: Федор Иванович Шаляпин и харьковчане. - Х.. Ранок, 2001 - 127 с.,

Приглашение к тайне. - Х.: Око, 1995. - 128 с.

БЕЛЯЄВ МИКОЛА СЕМЕНОВИЧ

Народився у 1925 р. Учасник Великої Вітчизняної війни, має державні нагороди. В 1954 р. закінчив з відзнакою Харківський державний університет. Тривалий час працював у школі на Богодухівщині. Туристичні подорожі, походи місцями козацької і бойової слави, учнівські археологічні розвідки і розкопки під керівництвом вчених, прогулянки у мальовничі куточки Богодухівщини, зустрічі з іноземними студентами, котрі навчалися в Харкові, - ось далеко не повний перелік заходів, які проводив молодий педагог. У 1969 р. йому присвоєне звання "Заслужений вчитель України". Після виходу на пенсію в 1985 р. займається краєзнавством. Очолює районний краєзнавчий музей. Автор багатьох публікацій про рідний край. Почесний член Всеукраїнської спілки краєзнавців.

Друковані праці: Криниці світла і добра: Нариси про людей, чий долі пов'язані з Богодухівщиною / Н.Могилевська, М.Беляєв. - Х., 2002, - 312 с.: іл.; Беляєв М.С. Наш край - Богодухівщина / М.С Беляєв, Н.В.Чернігова. - Х.: РВП "Оригінал", 1993. - 143 с. - фот.

БОГДАНОВИЧ ВОЛОДИМИР АНДРІЙОВИЧ (1906-2003)

Його батько, Богданович Андрій Іванович, був інженером-будівельником, мати, Наталя Миколаївна Грот, співачкою. Вона - онука академіка Якова Карловича Грота, засновника російської граматики. Рід Гротів був міцно пов'язаний з родами Семенових-Тян-Шанських, Бланків, Буніних.

В А Богданович вчився на композиторському відділенні Харківського музично-драматичного інституту, потім у Технологічному інституті.

Працював у проектних установах Харкова.

У 80-ті роки стає постійним членом клубу "Краєзнавець". Виступає на його засіданнях з доповідями, зокрема з питань музичного життя Харкова, з історії родоvodu Гротів, Семенових-Тян-Шанських, Бланків, Буніних.

Писав спогади Частину їх було надруковано у збірнику "Музична Харківщина" (Х., 1992).

БОГОМОЛОВ ЮРІЙ ВАЛЕРІАНОВИЧ (1925 - ...)³

Працював викладачем філософії у ХДУ. Був активним членом Клубу любителів книги при ЦНБ ХДУ, активістом міського товариства бібліофілів.

Краєзнавство з'явилося у житті Юрія Валеріановича ще до війни, коли сім'я переїхала з Ленінграда до Харкова. Цікавило нове місто, особливо архітектура. Його колекція поштових листівок з краєвидами Харкова вважається рідкісністю. Однією з найцікавіших добірок є "Харків - книжковий". Це книга, втілена в архітектуру харківських будівель; книжкові базари; бібліотеки Харкова тощо.

В УЗП, де він працював пізніше, створив групу краєзнавців-екскурсоводів "Екстра". Підтримував контакти з краєзнавцями інших міст. Член клубу "Краєзнавець" з 1979 р. Неодноразово виступав на краєзнавчих читаннях.

БОЖКО ВЛАДИСЛАВ АНДРІЙОВИЧ

Народився у 1937 р. Закінчив будівельний технікум. Багато років працював на Харківському коксохім заводі.

Краєзнавець. Виступав з доповідями у клубі "Краєзнавець" та в різних установах, закладах, на підприємствах.

Працює над такими краєзнавчими темами: "Сергій Єсенін у Харкові", "Велимир Хлебніков у Харкові", "Іван Бунін у Харкові" тощо.

Має 40 краєзнавчих публікацій у харківських, київських та московських періодичних виданнях.

Почесний член Всеукраїнської спілки краєзнавців.

---

³ Рік смерті невідомий

БРАГІНА ВІРА МИХАЙЛІВНА

Народилася в 1945 році. За фахом математик. Працювала програмістом у науково-дослідному інституті "Приладобудування". Любов до рідного краю привела її до клубу "Красзнавець". Бере активну участь у його роботі. Досліджує історію релігійного життя Слобожанщини, зокрема історію монастирів. Неодноразово виступала з цих питань на краєзнавчих читаннях.

БУРДЕНКО ГЕНАДІЙ МИКОЛАЙОВИЧ

Народився у 1936 р. Закінчив Харківський державний бібліотечний інститут. Як бібліофіл та красзнавець займався розшуком книг за такими напрямками: опальні книги, забуті імена, твори репресованих письменників-харків'ян.

Має у власній бібліотеці 15 збірок Б.Чичибабіна з автографами поета. Заснував благодійну бібліотеку, окрема полиця якої відведена для книг письменників-харків'ян.

Член клубу "Красзнавець". Виступав з доповідями на його засіданнях.

БУЦЬКИЙ ЄВГЕН ЗАХАРОВИЧ

Народився у 1930 р. Закінчив Харківський авіаційний інститут. Був пілотом цивільної авіації. Після виходу на пенсію працював завідувачем музею історії Харківського авіапідприємства цивільної авіації. Його нариси з історії становлення і розвитку цивільної авіації у Харкові, про людей, її створивших, невідомі сторінки діяльності авіапідприємства друкувалися у періодичних виданнях Харкова, Києва, Москви, Якутська. Член клубу "Красзнавець" з 2000 р.

ГАРКУША ПАВЛО МИКОЛАЙОВИЧ

Народився в 1930 р. Закінчив політехнічний інститут. Працював на заводі ім. Малішева начальником лабораторії.

З 1993 року стає учасником краєзнавчих зустрічей як у бібліотеці ім В.Г.Короленка, так і у Будинку вчених. Неодноразово

виступав на цих зустрічах.

Здійснює зв'язок краєзнавців з музеями міста, зокрема з Музеєм природи ХНУ ім.Каразіна та народним музеєм заводу ім Малишева.

ГЕТЬМАНЕЦЬ МИХАЙЛО ФЕДОСІЙОВИЧ

Народився в 1923 р. Закінчив філологічний факультет Харківського університету. Брав участь у Великій Вітчизняній війні. Літературознавець, доктор філологічних наук, професор Дослідник історії зарубіжної літератури ХХ ст., "Слово о полку Ігоревім", теорії літератури. Краєзнавець. Автор багатьох видань та публікацій. Неодноразово виступав на краєзнавчих читаннях з доповідями про свої дослідження.

Друковані праці: Велике і вічне "Слово о полку Ігоревім". - Суми: Собор, 1998. - 150 с., "Слово о полку Ігоревім" у школі. - Суми: Собор, 2001. - 135 с.; Тайна реки Каяли. Слово о полку Игореве. - 2-е изд. перераб. и доп. - Х.: Изд-во ХГУ, 1989. - 164 с.

Про нього. Літературна Харківщина: Довід. - Х., 1995. - С.102.

ГУБСЬКИЙ ПАВЛО ВАСИЛЬОВИЧ

Народився в 1936 р. Закінчив Харківський університет та Одеський гідрометеорологічний інститут. Працював на Памірі. Член Географічного товариства СРСР, автор "Календаря природи Памира" і ряду наукових робіт.

Відомий краєзнавець, член Всеукраїнської спілки краєзнавців, письменник, член Асоціації літераторів Слобожанщини. Головна тематика його творів - історичне минуле Слобожанщини, зокрема Валківщини.

Друковані праці: Сторінки історії: Старий Мерчик - Х.: Клю, 1995 - 697 с.; Караван. - Х.: Просвіта, 1998. - 163 с.

ГУРІНА ГАЛИНА РОМАНІВНА

Народилася в 1931 році За фахом інженер-будівельник. Краєзнавець. Основні теми краєзнавчих пошуків: харківські соціал-демократи, "червоне козацтво"; поховання жертв геноциду у Харкові

Як член товариства політв'язнів брала участь у розшуку розстріляних земляків у 30-40 роки, імена яких увічнені у Меморіалі Харківського лісопарку.

Пошуки та знахідки висвітлювала у статтях, виступах на радіо, доповідях на конференціях товариства "Меморіал" та спілки краєзнавців у м.Кам'янець-Подільському.

Почесний член Всеукраїнської спілки краєзнавців.

ДМИТРИЄВА ВЕРОНІКА МИКОЛАЇВНА (1918-1996)

Закінчила ХДУ. Працювала старшим науковцем ВНДІ монокристалів. Кандидат хімічних наук. Опублікувала понад 60 наукових праць з питань хімії. З 1979 р. і до останніх днів свого життя була активним членом клубу "Краєзнавець" Темі її краєзнавчих досліджень: "Ф.Нансен у Харкові", "Професор ХДУ М.І.Дмитрієв", "Життя та діяльність професора ХДУ О.М.Краснова" тощо.

ДМИТРИЄВА ОЛЕНА СЕРГІЇВНА

Народилася в 1965 році. Має вищу бібліотечну освіту. З 1997 р. працює у відділі україніки ХДНБ ім.В.Г.Короленка. Займається бібліотечним краєзнавством, має публікації у періодичних виданнях. Склала краєзнавчі посібники: ХІІ археологічний з'їзд: До 100-річчя проведення (Х., 2000); Харківський обласний палац дитячої та юнацької творчості: До 65-річчя заснування (Х., 2001) тощо

Бере активну участь у роботі клубу "Краєзнавець", популяризує матеріали про Слобожанщину.

ЕПШТЕЙН АРКАДІЙ ІСАКОВИЧ

Народився у 1922 р. учасник Великої Вітчизняної війни, має державні нагороди. Закінчив ХДУ Доктор історичних наук, професор. Головний редактор серії збірників документів "Старовинні міста Харківщини".

Член редколегії серії "Краю мій Слобожанщино" та "Харківського біографічного словника". Автор багатьох наукових досліджень з історії краю. Бере участь у роботі клубу "Краєзнавець"

Друковані праці: Очерк истории ХТЗ. - Х., 1962. - 296 с. - (В соавт.); История ХТЗ. Т.1: Сб. док., - Х., 1960. - 430 с. - (В соавт.); История ХТЗ. Т.П: Сб. док. - Х., 1964. - 293 с. - (В соавт. и авт. введения), Комсомол Харківщини - Х., 1960. - 242 с. - (В соавт.); След на земле - М., 1966. - 79 с.; Промышленность и рабочий класс Харьковщины, 1917-1941: Сб. док. - Х., 1986. - 223 с. - (Член редкол. и авт. предисл.); Профсоюзные движения Харьковщины: (Очерки истории). - Х., 1998. - 61 с.

ЖАБОТИНСЬКИЙ ВАСИЛЬ МИХАЙЛОВИЧ (1895-1984)

Закінчив ХДУ. За фахом лікар-гігієніст. Працював у науково-дослідному інституті охорони вод. Був членом Співки архітекторів СРСР. Любов до рідного краю, привела його до "Клубу любителів книги" та клубу "Краєзнавець".

Чудовий знавець книги, він охоче виступав в обох клубах, знайомив зі своїми колекціями та дослідженнями. Мав публікації з історії розвитку медицини у Харкові та області.

ЖЕЛЕЗНЯК МИКОЛА МАТВІЙОВИЧ

Народився в 1946 р. Член Співки журналістів України. Член Харківського обласного відділення Всеукраїнської спілки краєзнавців. Очолює краєзнавчий осередок на Валківщині. Автор ряду статей з історії Валківщини, опублікованих у міській пресі. За його ініціативою в 1996 р. було відзначено 350-річний ювілей м. Валок, видано збірник "Місто на краю Дикого поля".

Брав участь у створенні 8-го тому "Книги пам'яті України" (1995), та книги "Чорнобиль" (1997) Неодноразово виступав на засіданнях клубу "Краєзнавець".

ЗАСКАЛЬКОВ БОРИС ВАСИЛЬОВИЧ **(1922-1978)**

Мав чимало праць з питань меліорації земель України, зокрема Харківської області. Був колекціонером: збирав предмети побуту, матеріали про А.П.Чехова. Член клубу "Краєзнавець". Саме він запропонував щомісяця на засіданнях обговорювати теми, пов'язані з нашим містом. На жаль, він був присутнім лише на першому засіданні. Перед наступним - помер.

КАЛАЧОВ ЮВЕНАЛІЙ ТИМОФІЙОВИЧ **(1930-1995)**

Педагог, музикознавець. Закінчив Харківський юридичний інститут, потім отримав вищу музичну освіту. Був учасником композиторських пленумів та вузівських наукових конференцій. Виступав у пресі, на радіо і телебаченні. Як музикант - дослідник протягом багатьох років вивчав творчість І.О.Дунаєвського та публікував матеріали про композитора. Брав активну участь у проведенні краєзнавчих читань з історії музичного життя Харкова.

Президією Всеукраїнської спілки краєзнавців 14 червня 1995 р. йому посмертно присвоєне звання "Почесний краєзнавець України".

КАШИРІНА ГАЛИНА МИКОЛАЇВНА

Народилася у 1931 р. Освіту одержала у Харківському державному університеті. У 1962 році почала працювати у ХДНБ ім. В.Г.Короленка на посаді бібліографа-краєзнавця. Відтоді невтомно вивчас і популяризує документи про Слобожанщину, створює у бібліотеці довідково-бібліографічний апарат з краєзнавства.

За її безпосередньою участю укладено довідково-бібліографічний апарат з краєзнавства: каталоги "Харківщина", "Місцевий друк", ряд тематичних картотек.

Серед покажчиків, які вона укладала, або брала участь у їх підготовці, слід відзначити такі: "Харьковщина в годы Великой Отечественной войны 1941-1945 гг." (1986), "Природа и природные ресурсы Левобережной Украины" (1973), "Памятники истории и

культуры Харьковской области" (1985) та інші.

Вона Почесний член Всеукраїнської спілки краєзнавців. У 1978 р. разом зі своїми колегами організувала при ХДНБ клуб "Краєзнавець". Неодноразово виступала на краєзнавчих читаннях, друкувалася у періодичних виданнях.

КИРСАНОВ ВОЛОДИМИР ВОЛОДИМИРОВИЧ (1937-1998)

Інженер. З 1980 року член клубу "Краєзнавець". Колекціонер поштових листівок XIX ст. про Харків. Досліджував історію театального життя Харківщини. Підготував фотоальбом, присвячений актрисі Є.Кадміній, котрий зберігається у відділі українки ХДНБ. Неодноразово виступав з доповідями на краєзнавчих читаннях. Публікувався у місцевій пресі.

КИСІЛЬ ВЛАДИСЛАВ ВІТАЛІЙОВИЧ (1914 - 1985)

Географ. Працював учителем. Захоплювався історією рідного краю. Збирав матеріали за темою "Друзі О.С.Пушкіна та декабристи на Харківщини". З нею виступав на краєзнавчих читаннях. Займався також шкільним краєзнавством, організував подорожі дітей Слобожанщиною.

КОЛОДЯЖНИЙ ВИКТОР СТЕПАНОВИЧ (1930 - 2000)

Закінчив Харківський політехнічний інститут. Працював начальником КБ на заводі ім. Малишева.

Краєзнавець. Друкував статті з питань краєзнавства в Харківській пресі. Організував екскурсії історичними місцями Харківщини та місцями бойової слави. Неодноразово виступав на краєзнавчих читаннях. Публікував нариси з історії м.Мерефи, смт Утковки, с. Озерного та ін.

КОРЖ МИКОЛА ОЛЕКСАНДРОВИЧ

Народився в 1919 році. Учасник партизанського руху в Харкові у роки Великої Вітчизняної війни. Має нагороди. Закінчив Харківський електротехнічний інститут. З 1961 року - доцент Українського заочного політехнічного інституту, потім доцент Державної академії міського господарства.

З-під пера вченого вийшло близько 200 праць краєзнавчої спрямованості. Він є автором публікацій з питань культурного життя міста, про невідомі сторінки Великої Вітчизняної війни, харківське підпілля, спогадів про зустрічі з відомими діячами.

Брав участь у роботі з'їздів і наукових конференцій Всеукраїнської спілки краєзнавців. З 1995 р. є її Почесним членом.

Друковані праці: На віку, як на довгій ниві: Автобіогр. повість. - Х.: Майдан, 2001. - 274 с.

Про нього: Краєзнавець Микола Олександрович Корж: (До 80-річчя з дня народж.): Уклад: О.М.Дмитрієва. - Х., 1999. - 23 с. - (Сер. "Краєзнавці Слобожанщини").

КРАСИКОВ МИХАЙЛО МИХАЙЛОВИЧ

Народився в 1959 р. Закінчив російське відділення філологічного факультету ХДУ. Доцент кафедри етики, естетики та історії культури Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут". Є засновником і директором етнографічного музею НТУ "ХПІ" "Слобожанські скарби" ім. Г.Хоткевича.

Брав участь у численних фольклорно-етнографічних експедиціях Східною Україною. Був одним з організаторів обласних учнівських науково-практичних народознавчих конференцій та дитячих фольклорно-етнографічних таборів. Член Всеукраїнської спілки краєзнавців та клубу "Краєзнавець" ХДНБ ім.В.Г.Короленка.

Напрямки досліджень: історичне краєзнавство, народознавство, літературне краєзнавство. Активно виступає на краєзнавчих читаннях.

Друковані праці: Муравським шляхом. Ч.1.. Етногр. опис та фольклор. матеріали с. Лиман Зміїв. р-ну Харк. обл.- Х., 1996, Муравський шлях - 97: Матеріали комплекс. фольклор-етногр. експедиції [селами Богодух, Валк, Краснокут та Нововодолаз р-нів Харк. обл.] - Х., 1998.- 368 с.

Співупорядник низки бібліографічних видань з історії Харківського університету, а також матеріалів учнівських конференцій. Науковий редактор бібліогр. покажчика Історія Слобідської України.- Х., 1993.- 244 с.; Упорядник літературно-красназавчих видань: Михайл Кульчицкий. Вмesto счастья. Стихотворения. Поэмы. Воспоминания о поэте (Х., 1991); Русские поэты Украины: /Тексты и биогр. справки/ (К., 1995); Антология современной русской поэзии Украины (Х., 1998).

КУДЕЛКО СЕРГІЙ МИХАЙЛОВИЧ

Народився в 1951 р. Закінчив історичний факультет ХДУ. Професор кафедри історіографії, джерелознавства та допоміжних історичних дисциплін. Заслужений працівник культури України (1995 р.), лауреат муніципальної премії в галузі красназавства ім.Д.І.Багалія.

Член правління Всеукраїнської спілки красназавців. Член топонімічної та геральдичної комісій при Харківському міськвиконкомі. Член редколегії "Харьковского биографического словаря" Нагороджений орденом "Нестора-літописця" УПЦ (1999 р.).

Друковані праці: о.Владимир (Швец) Архиепастыри Харьковской епархии /о.Владимир (Швец), С.М.Куделко, О.Г.Павлова.- Х.: Бизнес - Информ, 1999.- 124 с.- (Сер. Харьк. биогр. словаря); Харьковщина в годы Великой Отечественной войны: Хроника событий /Ун-т Внутр. дел; Сост. Б.П.Зайцев, С.М.Куделко, С.И.Посохов.- Х., 1995.- 104 с.

Про нього. Сергій Михайлович Куделко: Біобібліогр. покажч. /Уклад. В.Д.Прокопова.- Х., 1999.- 32 с.

ЛЕЙБФРЕЙД ОЛЕКСАНДР ЮРІЙОВИЧ (1910-2003)

Архітектор, вчений – дослідник, красназавець.

Народився у Харкові в сім'ї інженера-будівельника. Закінчив будівельну профшколу, потім архітектурний факультет ХІБІ. За його проектами побудовано багато промислових та цивільних споруд в Україні і, зокрема у Харкові. З 1935 по 1986 рік викладав у Харківському інженерно-будівельному інституті. Одержав вчений ступінь кандидата архітектури. Протягом багатьох років займався

просвітницькою діяльністю, вів красназавчу роботу, писав книги і численні статті, брав участь у теле - і радіо передачах. У 1990 р. завершив проект меморіалу у Дробицькому Яру, який було відкрито в 2002 році. Мав величезну колекцію фотографій, слайдів, негативів архітектурних споруд Харкова, що стала основою його особистого архіву. Згодом частину цього архіву О.Ю.Лейбфрейд передав до музею Харківської академії міського господарства та ХДНБ ім. В.Г.Короленка.

У 1994 р. Олександра Юрійовича вибрано Почесним членом Української академії архітектури, у 1995 – членом ВСК України, у 1996 р. він стає лауреатом творчої премії Харківської міської Ради.

О.Ю.Лейбфрейд був членом клубу “Краснавець”. Неодноразово виступав з доповідями про історію архітектури Слобожанщини.

У 2000 р. О.Ю.Лейбфрейд переїхав до Німеччини, але зв'язків з Харковом та клубом “Краснавець” не припиняв. Писав книги, статті та друкував їх у рідному місті.

Друковані праці: Архитекторы – евреи в Харькове. Очерк. – Х.: Каравелла, 2002. – 31 с., Трехсвятительская церковь в Харькове: Сведения, мысли информ по истории и архитектуре. – Х., 1999. – 88 с., 116 ил. – (Соавт.); Харьков. От крепости до столицы: Заметки о старом городе. – Х.: Фолио, 1998. – 335 с.

Про нього: Олександр Юрійович Лейбфрейд: (До 90-річчя з дня народж.): Біобібліогр. покажч. – Х., 2000. – 84 с.

ЛИТВЯКОВА ЛЮДМИЛА МИКОЛАЇВНА

Народилася в 1976 році, закінчила Харківську державну академію культури. З 1998 працює у відділі україніки ХДНБ ім.В.Г.Короленка.Займається організаційними питаннями діяльності клубу "Краснавець". Популяризує матеріали про Слобожанщину. Бере участь у наукових красназавчих конференціях. Член Всеукраїнської спілки красназавців.

ЛОСІЄВСЬКИЙ ІГОР ЯКОВИЧ

Народився у 1957 р. Закінчив ХДУ. Доктор філологічних наук, завідувач відділу рідкісних видань і рукописів Харківської державної

наукової бібліотеки ім. В.Г.Короленка. Автор багатьох статей та книг з питань літературного життя України та зарубіжжя. Має публікації з історії культури Слобожанщини. Бере участь у роботі клубу "Краєзнавець", виступає з доповідями про культурне життя нашого краю.

Друковані праці: Русская лира с Украины: Рус. писатели Украины первой четверти XIX в.- Х.: Око, 1994; Анна всея Руси: Жизнеописание Анны Ахматовой.- Х.: Око, 1996.- 368 с.; Научная биография писателя. проблемы интерпретации и типологии.- Х.: Крок, 1998.- 425 с.; Итака: сб. стихов.- Х.: Крок, 1997.- 84 с.

Про нього: Літературна Харківщина: Довід. / За ред. М.Ф.Гетьманця. – Х., 1996. – С. 62.

МАЯК ГАННА СТЕПАНІВНА (1915-1993)

Архітектор, фахівець з улаштування садово-паркових архітектурних споруд. Викладала архітектуру озеленення міст у Харківському інституті комунального будівництва (зараз ХДАМГ). Про те, як створювалися парки та сквери міста, про їх флору вона цікаво розповідала членам клубу "Краєзнавець".

Має друковані матеріали з краєзнавства.

МІГАЧОВА ЄВГЕНІЯ ЮХИМІВНА (1924-1985)

Кандидат геологічних наук. Викладач Харківського державного університету. Багато подорожувала Слобожанщиною, фотографувала, мала велику колекцію кольорових слайдів. Була активним членом клубу "Краєзнавець". Її доповіді та повідомлення супроводжувалися показом слайдів та музичним оформленням.

МОРОЗ ПЕТРО ПИЛИПОВИЧ

Народився в 1930 р. Закінчив Харківське авіаційно-інженерне військове училище і служив на Кольському півострові. Зараз живе і працює у Харкові.

Краєзнавчою роботою займається з 1976 р. Очолив групу

"Пошук" (у ХАІ) Разом з нею виявив у Харкові будинки, де мешкали нарком М.В.Фрунзе, маршал В.К.Блохер та генерал-лейтенант Д.М.Карбишев. Знайшов також людей цікавої долі, наприклад, полковника М.В.Смельянова, який разом з Я.Л.Райнбергом брав участь у будівництві ХТЗ; М.Ф.Лукіна, якого Г.К.Жуков назвав "Істинним героєм Вітчизняної війни та нашої Перемоги"; Д.С.Єськова, який за три місяці до подвигу А.Матросова закрив собою амбразуру ворожого ДЗОТу і до цього часу ненагороджений.

За матеріалами проведених пошуків публікувався у харківській пресі та газеті "Красная звезда" колишнього СРСР. Бере активну участь у роботі клубу, виступає на краєзнавчих читаннях.

НЩЕНКО ЄВЛАЛІЯ СЕРГІЇВНА (1912-2002)

За фахом інженер-будівельник. Працювала у проектних установах Харкова. З 1983 р. - член клубу "Краєзнавець". Основна тема її досліджень - культурне життя Слобожанщини. Неодноразово виступала на краєзнавчих читаннях з доповідями з історії музичного життя Харкова, про перебування П.Чайковського, С.Рахманінова, С.Прокоф'єва та інших визначних композиторів на Слобожанщині. Свої виступи, іноді супроводжувала виконанням музичних творів. В архіві відділу українки ХДНБ ім. В.Г.Короленка, зберігаються її спогади про Харків та харків'ян. Публікувалася з питань краєзнавства у міській пресі.

ОСТАЩЕНКО-КУДРЯВЦЕВА ЗОЯ БОРИСІВНА (1923-2001)

Народилася в сім'ї видатного астронома та геодезиста Б.П.Остащенка-Кудрявцева і відомого українського скульптора О.М.Кудрявцевої. Закінчила архітектурний факультет Харківського інженерно-будівельного інституту.

Працювала в Укрдіпрокомунбуді. Краєзнавці Харкова добре знали її як члена секції архітектури при правлінні Харківської обласної організації Українського товариства охорони пам'яток історії та культури.

Вона провела атрибуцію 39 будинків у Харкові та 28 в інших містах, до створення яких був причетний наш славетний земляк О.Бекетов. Її зусиллями було зібрано два альбоми фотографій бекетівських споруд. Склала методичні вказівки "М.О.Бекетов – видатний радянський архітектор" (1987 р.). Протягом 80-х років вона регулярно виступала з доповідями та співдоповідями на краєзнавчих читаннях у ХДНБ ім.В.Г.Короленка і зробила значний внесок у відновлення слави вітчизняної архітектури. Сформувала особистий архів родини Остащенко-Кудрявцевих, вивчила історію своєї сім'ї, яка протягом кількох століть дуже плідно працювала на ниві вітчизняної науки та культури.

ПАРЩИК ОЛЕКСАНДР ВІТАЛІЙОВИЧ

Народився в 1980 р. Закінчив ХНУ ім. В.Н.Каразіна. Зараз – викладач кафедри українознавства у цьому ж університеті. Член Всеукраїнської студентської ради при Президенті України, секретар обласної студентської ради. Член Всеукраїнської спілки краєзнавців та клубу "Краєзнавець". Сфера його наукових інтересів – церковна історія Слобожанщини, історія міста Харкова другої половини XIX – початку XX ст. Він є автором краєзнавчих статей.

Друковані праці: Літопис Петро-Павлівської церкви м. Харкова – церковно-історична пам'ятка Слобожанщини //Вісник Харківської державної академії культури.- Х., 2001. Архієпископ Філарет та його "Історико-статистичний опис Харківської єпархії" //Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії - Х., 2000.

ПОЛЯНСКА НАДІЯ ІВАНІВНА

Народилася в 1960 р., має вищу бібліотечну освіту. Працює у відділі україніки ХДНБ ім.В.Г.Короленка. Є складачем багатьох бібліографічних посібників, які знайшли позитивні відгуки у місцевій пресі. Показчик "Історія Харківської єпархії: До 200-річчя заснування" відзначений муніципальною премією 1999 р.

Бере активну участь у роботі клубу “Красзнавець”, широко популяризує документи про Слобожанщину. Має друковані статті, виступає з доповідями на наукових конференціях.

ПОСОХОВ СЕРГІЙ ІВАНОВИЧ

Народився в 1964 р. Закінчив історичний факультет ХДУ. Працював учителем, потім викладачем кафедри історіографії, джерелознавства та археології ХДУ. Є відповідальним секретарем редколегії “Харьковского биографического словаря”. Лауреат муніципальної премії в галузі краєзнавства ім. Д.І.Багалія. Почесний член Всеукраїнської спілки краєзнавців та член її правління. Член топонімічної та геральдичної комісій при Харківському міськвиконкомі. Нагороджений орденом “Нестора-літописця” УПЦ (1999). Зараз – директор Східно-регіонального відділу Центру пам’яткознавства НАН України і УТОПІК.

Друковані праці у співавторстві. Губернаторы и генерал-губернаторы. – Х., 1997.- 163 с – (Сер. Харьк. биогр. словарь). Харківські студбатовці.- Х., 1999. – 67 с.

Про нього: Посохов Сергей Иванович //Кафедра историографии, источниковедения и археологии Харьковского национального университета им. В.Н.Каразина – 35 лет: Биобиблиогр. указ. – Х., 1999. – С.98-99.

ПРОСКУРІН ОЛЕКСАНДР СЕРГІЙОВИЧ

Народився в 1916 р. у Петрограді. В 1938 р. закінчив архітектурний факультет ХІКБ. Учасник Великої Вітчизняної війни, має бойові нагороди. Після війни брав участь у відбудові та реконструкції повоєнного Харкова.

Автор багатьох наукових праць з архітектури. Член Спілки архітекторів, член Спілки письменників. З 1990 р. бере активну участь у роботі клубу “Красзнавець”. Неодноразово виступав на його засіданнях з повідомленнями про архітектуру Харкова. Пише вірші.

РАДКОВА ОЛЕНА ДМИТРІВНА (1923-1996)

Хімік. Закінчила Софійський університет. Тривалий час працювала в ХНФІ (тепер Центр лікарських засобів) Займалася дослідницькою та громадською діяльністю. Була членом Товариства охорони пам'яток історії і культури. Брала активну участь у краєзнавчому русі Харкова від початку діяльності клубу "Краєзнавець". Протягом 20 років читала лекції на теми, пов'язані з історією Харкова та області. Друкувалася у місцевій пресі. Їй було присвоєне звання "Почесний краєзнавець України".

РАЄНКО ЛЕОНІД ВАДИМОВИЧ

Народився в 1952 р. Закінчив Харківське військово-будівельне училище та інженеро-будівельний інститут. Служив у пожежній охороні.

Заслужений філателіст України. Учасник багатьох філателістичних виставок. Щороку готує відомості про Харківщину до плану випуску продукції Укрпошти (поштові марки, конверти, листівки тощо), для чого збирає інформацію "Все про Харків".

Вивчає історію Слобожанщини Член клубу "Краєзнавець". Виступає перед краєзнавцями з повідомленнями з історії краю.

РИБАЛЬЧЕНКО РОСТИСЛАВ КИРИЛОВИЧ

Народився в 1932 р. Закінчив Харківський юридичний інститут Працював у Національній юридичній академії ім Ярослава Мудрого. Доцент.

З 1960 року займається краєзнавством, етнографією, літературознавством. Автор майже 300 статей з цих питань. Друкувався в різних виданнях. Член Всеукраїнської спілки краєзнавців.

Створив краєзнавчий музей у Дергачах з експонатів

старожитностей свого зібрання У 1999 році в Харківському музеї народного мистецтва Слобожанщини була влаштована його персональна виставка.

Відзначений багатьма грамотами і листами подяки. Серед них голови правління Всеукраїнської спілки краєзнавців, академіка НАН України П.Тронька.

РОФЕ-БЕКЕТОВ ФЕДІР СЕМЕНОВИЧ

Народився у 1932 р. Закінчив Харківський державний університет Доктор фізико-математичних наук, професор, провідний науковець Фізико-технічного інституту низьких температур ім. Б.І.Веркіна НАН України. Онук академіка архітектури О.М.Бекетова, правнук просвітительки Х.Д.Алчевської, троюрідний племінник поета Олександра Блока. Багато уваги надає популяризації діяльності своїх предків Бекетових та Алчевських. У співавторстві з В.О.Ярошиком уклад біобібліографічний покажчик до 125-річчя з дня народження О.М.Бекетова. Був також членом Оргкомітету Міжнародного конкурсу вокалістів ім.Івана Алчевського (Харків, 1999). Сприяв організації виставок, присвячених О.М.Бекетову та родині Алчевських Неодноразово брав участь у телепередачах, конференціях, присвячених цим родинам Виступав із спогадами та публікаціями про них.

САПІА МИКОЛА МИКОЛАЙОВИЧ

Народився у 1945 р. Закінчив ХДУ. Доктор фізико-технічних наук, академік.

Краєзнавством почав займатися з 1984 р.

Брав участь у створенні товариства “Меморіал” Йому належить ряд публікацій у періодичних виданнях Угорщини та Болгарії, з питань діяльності товариства Має публікації з історії Слобожанщини. Виступає на краєзнавчих читаннях.

Друковані праці: Харьковщина заповедная. – Х., 1987. – 119 с. Харьковщина туристская. – Х., 1988. – 245 с. – (У співавт.).

САРАТОВ ІВАН ЮХИМОВИЧ

Народився у 1930 р. Кандидат технічних наук. Голова Харківської обласної організації Всеукраїнської спілки краєзнавців. Голова клубу “Краєзнавець” при ХДНБ. Заслужений працівник культури України.

Має 50 публікацій з питань краєзнавства у міських, всеукраїнських та зарубіжних періодичних виданнях. Є автором кількох краєзнавчих видань. Зокрема за книгу “История Харьковских гербов” (2001 р.) йому присуджено премію ім.Д.І.Багалія.

У 2002 р. вийшла книга Саратова І.Ю. “Харьков, откуда имя твое?”, яка підсумовує понад 30-річне дослідження автора у галузі слов’янської топоніміки.

Друковані праці: Іван Сірко: /Харк. полковник/. – Х.: Акта, 1998. – 100 с.

История харьковских гербов: /Учеб. пособие для вузов/ /Авт. предисл. М.Пилипчук/. – Х.: ХГАГХ, 2000. – 282 с.

Те саме укр. мовою.

СВИНАРЬОВ ЄВГЕН ОЛЕКСАНДРОВИЧ

Народився в 1944 році. Закінчив Харківський інститут культури. Фахівець з бібліографії технічної літератури. Працював у різних навчальних закладах та установах.

В 1985 році закінчив Народний університет з охорони пам’яток історії та культури. Має свідоцтво про присвоєння звання громадського інспектора з охорони пам’яток історії та культури Слобожанщини. Член клубу “Краєзнавець”. Бере активну участь у проведенні краєзнавчих читань.

СМОЛЕНСЬКИЙ ВОЛОДИМИР ВАСИЛЬОВИЧ (1926-1991)

Кандидат технічних наук. Багато років працював у Всесоюзному науково-дослідному інституті шахтного машинобудування. Росіянин, самостійно вивчив українську мову, дотримувався українських народних звичаїв та обрядів. Вів активне громадське життя. Писав спогади про Харківський палац піонерів. Малював карти стародавнього Харкова. Із сірників зробив і подарував

бібліотеці макети Харківської фортеці, соборів, колегіуму, ХДНБ ім В.Г.Короленка. Його виступи на засіданнях клубу “Краєзнавець” чи у пресі завжди були злободенними та цікавими.

СОШИНА ОЛЕКСАНДРА АНАТОЛІВНА

Народилась у 1947 р. Закінчила Український заочний політехнічний інститут, курси екскурсоводів при Харківській обласній раді з питань туризму та екскурсій і народний університет при Українському товаристві охорони пам'яток історії і культури Працює екскурсоводом. Член клубу “Краєзнавець”. Неодноразово виступала на його засіданнях з повідомленнями з питань культурного життя Слобожанщини.

СТОЛЯРОВА ГАННА ПЕТРІВНА

Народилася у 1937 р. Краєзнавець, секретар правління Харківської обласної організації Всеукраїнської спілки краєзнавців. Член Всеукраїнського товариства “Спадщина”. Автор публікацій про зв'язки з Харківщиною видатних письменників та діячів культури Г.Сковороди, Лесі Українки, Т.Шевченка, М.Драгоманова, О.Теліги, Є.Гребінки та інших. Ініціатор і організатор улаштування меморіальної дошки про перебування Лесі Українки в Харкові на фасаді школи № 3. Організатор і учасник культурно-просвітницьких заходів, присвячених Лесі Українці, в Українському культурному центрі. Бере активну участь у роботі клубу “Краєзнавець”. Виступає з повідомленнями з питань культурного життя Слобожанщини на краєзнавчих читаннях.

СТРОКОВСЬКИЙ ЛЕОНІД МИКОЛАЙОВИЧ (1906-1985)

Журналіст. Навчався у Ленінградському інституті журналістики. Учасник Великої Вітчизняної війни. З 1946 р. його життя пов'язане з газетою “Красное знамя” (тепер “Время”).

Автор кількох книг про Харків та харків'ян.

Одним з перших він підтримав ідею про створення клубу при краєзнавчому відділі ХДНБ. Плідно працював у ньому. Його доповіді та виступи завжди були цікавими, наповненими науковими та фактографічними відомостями.

Друковані праці: *Время замечательных прогулок: Где отдохнуть осенью и зимой.* – Х.: Кн. изд-во, 1963. – 71 с.; *Петро Заковорот: /Засл. майстер спорту/* - К. Здоров'я, 1972. – 80 с.

ТИХОМИРОВА ТЕТЯНА ВІКТОРІВНА (1929-1995)

Музикознавець. За фахом соліст оркестру та викладач класу альту. Викладала у музичних школах міста. Коли пішла на пенсію, зацікавилася історією забудови Харкова. Вільний час проводила в архівах, розшукуючи документальні матеріали. Наслідком цієї роботи стали численні виступи на засіданнях клубу “Краєзнавець”. Друкувалася у пресі. Статті були присвячені історії музичної культури Харкова, харківським ярмаркам, архітектурним пам’яткам тощо.

ТИЦ ОЛЕКСІЙ ОЛЕКСІЙОВИЧ (1916-1988)

Архітектор, доктор мистецтвознавства. Заслужений діяч науки УРСР. Його наукові праці з питань архітектури, історії друкувалися у Москві, Києві, Харкові.

Є співавтором архітектурно-історичного нарису “Харків”, визнаному одним із кращих видань з цієї теми. Перед краєзнавцями виступав з доповідями, зокрема про архітектора О.М.Бекетова. Організовував власні виставки живопису в ХДНБ ім В Г Короленка

ФЕДОРОВ МИХАЙЛО КОСТЯНТИНОВИЧ (1937-1994)

Інженер-технолог. Його захопленням була література, зокрема цікавила постать російського поета Велимира Хлєбнікова та зв’язки поета з Харковом. М.Федоров здійснив копітку роботу, збираючи цікавий фактографічний матеріал про В Хлєбнікова, відшукуючи

маловідомі публікації віршів поета. Брав активну участь у роботі клубу “Краєзнавець”. Неодноразово виступав перед краєзнавцями з доповідями.

ХОПЕРСЬКА НІНА МИХАЙЛІВНА

Народилася у 1924 р. За фахом математик. Активний член клубу “Краєзнавець”. Понад 20 років є дослідником матеріалів про життєдіяльність родини Алчевських, Гризодубових та ін. Учасниця багатьох краєзнавчих конференцій, слобожанських читань, теле- і радіопередач, присвячених роботі Харківського Палацу дитячої та юнацької творчості, перебуванню у Харкові С.Єсеніна, М.Трублаїні, М.Водоп'янова. Була однією з організаторів підготовки і проведення в Харкові XI Всесоюзних есенінських читань у 1990 р.

Автор багатьох краєзнавчих статей. Друкувалася у місцевій пресі. Активний член клубу “Краєзнавець”, член Харківської обласної організації ВСК.

ХОРОШКОВАТИЙ ОЛЕКСІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ

Народився у 1978 р. Закінчив Харківський державний економічний університет. За фахом економіст-менеджер. Працює у Науково-технічному центрі земельно-інформаційної системи.

Член Всеукраїнської спілки краєзнавців. Член клубу “Краєзнавець”, Харківської громадської організації “РАІХ Group”, міської топонімічної комісії.

Виступав з доповідями на наукових історико-краєзнавчих конференціях. Має багато краєзнавчих публікацій у місцевій пресі та публічних виступів у громадських організаціях.

Нагороджений почесними грамотами Харківської міської Ради. Має звання “Почесний член Всеукраїнської спілки краєзнавців”.

ХОРЦЕВА КЛАВДІЯ ВІКТОРІВНА (1906-1994)

За освітою – медик. Працювала медичним статистиком. У пенсійному віці чимало мандрувала Слобожанщиною. Склала альбоми фотографій Харкова та культових споруд Харківщини.

Тривалий час збирала матеріали про відому артистку Євлалію Павлівну Кадміну, яка в останні роки свого життя виступала у Харкові. Матеріалом, який збрала, К.В.Хорцева щедро поділилася з Б.С.Яголимом, автором монографії про Є.П.Кадміну “Комета дивної краси”.

Член клубу “Красзнавець”. Її виступи на краєзнавчих читаннях були завжди цікавими та емоційними.

ЧЕРНАЙ ОЛЕГ ОЛЕКСАНДРОВИЧ (1922-1996)

Інженер. Написав чимало статей про історію нашого міста, окремі події, зустрічі. Це публікації про харківське коріння купців Рубінштейнів, академіка О.М.Бекетова, зв'язки з Харковом І.Айвазовського, приїзд Катерини П-ої до Харкова та про Успенську дзвіницю. Склавав родовід Г.Квітки-Основ'яненка. Виступав на краєзнавчих читаннях.

ЧЕРНОВА МАРІАННА ВОЛОДИМИРІВНА (1923-1982)

Художник, мистецтвознавець. Працювала в Харківському художньому музеї. Була членом Спілки художників. Автор книги про художника Д.І.Безперчого і ряду нарисів з культурного життя краю. Складала каталоги художніх виставок. Її виступи перед краєзнавцями, зокрема з доповіддю “Історія картини Рєпіна “Запорожцы пишут письмо турецькому султану”, завжди з захопленням сприймалися слухачами.

ЧОРНОМАЗ ПАВЛО ОЛЕКСІЙОВИЧ

Народився в 1973 р. Випускник Харківського державного університету, кандидат географічних наук, доцент. Працював журналістом у засобах масової інформації. За активну участь у всебічному висвітленні економічного, політичного та культурного життя регіону, нагороджений Почесною грамотою Харківської обласної державної адміністрації. З 1988 р. працює в Харківській

обласний державний адміністрації.

Член Всеукраїнської спілки краєзнавців.

Краєзнавчі інтереси: географічне краєзнавство, історія географії і регіональної політики, харківська географічна школа. Співавтор концепції єврорегіону "Слобожанщина".

Друковані праці:

Историко-географический очерк административно-территориального устройства и экономического районирования Украины // Регионы Украины: поиск стратегии оптимального развития. – Х., 1994. – С. 193-203. – (У співавт.)

Батько української географії: Степан Рудницький і наукове життя Харкова (1926-1933 рр.) // Краєзнавство. – 1995. - № 1-4. – С.42-45.

Географи і розвиток краєзнавства в Україні //Тези Всеукраїнської краєзнавчої конференції, присвяченої 70-річчю Українського комітету краєзнавства (Харків, 28-29 черв. 1995 р.). – Х., 1995. – С.66-67.

Д.І.Яворницький як географ //УІІ Всеукраїнська наукова конференція "Історичне краєзнавство і культура". (Доп. та повідомл.). – К.; Х.; 1997. – Ч.1. – С.186-189.

Єврорегіон "Слобожанщина" как отражение исторической общности сопредельных областей Украины и России // VIII Всеукраїнська наукова конференція "Історичне краєзнавство і культура": (Доп. та повідомл.) – К.; Х., 1997. – Ч.2. – С.307-309. – (У співавт.).

Харьковская область: природа население, хозяйство. – Х.: "Бизнес-Информ", 1997. – 288 с. – (У співавт.).

Харківська географічна школа: особистості, ідеї, відкриття //Історія української географії: Всеукр. наук.-теорет часоп. – Тернопіль, 2002. – Вип.5. – С.17-25.

ЧОРНОМОРЕЦЬ ВІТАЛІЙ ОЛЕКСАНДРОВИЧ

Народився в 1949 р. Закінчив військове училище, служив на посаді заступника командира дивізіону з технічної частини. Після виходу з лав армії працював у народному господарстві.

Протягом усього життя захоплювався стародавньою історією, літературою, образотворчим мистецтвом. Член Всеукраїнської спілки

краєзнавців та клубу “Краєзнавець”.

Брав активну участь у наукових краєзнавчих конференціях. Має публікації у міській пресі. Працює над книгою з історії селища Пісочин.

ШЕРСТЮК ТЕТЯНА ГРИГОРІВНА

Народилася в 1921 р. Закінчила філологічний факультет Харківського державного університету. Учасник Великої Вітчизняної війни 3 липня 1944 р. вона – працівник Харківської державної наукової бібліотеки ім. В.Г.Короленка. Дослідник історії краю. Зробила вагомий внесок у розвиток краєзнавчої бібліографії. Була співавтором 4 та 5 томів біобібліографічного словника “Українські письменники” (К., 1965). Підготувала покажчики з життя Слобожанщини. Автор багатьох статей про письменників, вчених, діячів літератури та мистецтва нашого краю. Одна з організаторів клубу “Краєзнавець”. З 1995 р. є Почесним членом Всеукраїнської Спілки краєзнавців.

ШОЛОМОВА СОФІЯ БОГДАНІВНА

Народилася в 1940 р. Закінчила Харківський державний університет. Викладала у вищій школі.

З 1980 р. – співпрацівник відділу рідкісних видань та рукописів ХДНБ ім. В.Г.Короленка.

Автор 130 публікацій, тематика яких здебільшого історико-літературна, історико-книгознавча та історико-краєзнавча. Друкувалася у таких виданнях, як “Альманах бібліофіла”, збірник “Книга”, у журналах “Нева”, “Звезда”, “Литературная учеба”, “Прапор”, “Віра і Розум” тощо.

Неодноразово виступала на краєзнавчих читаннях у відділі україніки

ЯКОВЕНКО ГАЛИНА ГРИГОРІВНА

Народилася в 1962 р. Закінчила історичний факультет ХДУ. Викладач кафедри історичних дисциплін ХДПУ ім.Г.С.Сковороди. Була завідувачкою історико-краєзнавчого музею у Бабаях. Член клубу “Краєзнавець” та Харківської обласної організації ВСК. Неодноразово

виступала на краєзнавчих читаннях з історії селища Бабаї. Досліджує тему “Церковно-парафіяльна освіта Харківської єпархії (кін. ХУП — поч. ХХ ст.)”. Має публікації у місцевій пресі і журналі “Віра та Розум”.

ЯРОШИК ВАЛЕНТИНА ОЛЕКСАНДРІВНА

Народилася в 1942 р. Закінчила Харківський державний інститут культури. Працює завідувачкою відділу україніки ХДНБ ім.В.Г.Короленка.

Здійснює наукову роботу з питань бібліотечного краєзнавства, є автором бібліотекознавчих робіт, укладачем багатьох бібліографічних покажчиків (“Історія Слобідської України”, “Микола Федорович Сумцов”, “Харьков и губерния на страницах газеты “Южный край”). Автор багатьох публікацій з історії Харківщини. Друкувалася у місцевій пресі. Відділ, який вона очолює у 1993 р. було нагороджено дипломом Д.Яворницького за організацію краєзнавчої роботи.

В.О Ярошик є одним з фундаторів клубу “Краєзнавець”.

Має нагороди: знак відмінника культури СРСР, звання “Заслужений працівник культури України” церковний орден Нестора-Літописця УПЦ, лауреат муніципальної премії у галузі краєзнавства ім.Д.І.Багалія.

Веде активну громадську роботу в Харкові, є членом міської топонімічної комісії, членом редколегії серії “Харьковский биографический словарь”, журналу “Віра і Розум”.

4. БІБЛІОГРАФІЯ

4.1. КРАЄЗНАВЧІ КОНФЕРЕНЦІЇ, ЩО ВІДБУЛИСЯ У ХАРКІВСЬКОМУ РЕГІОНІ (1997-2002 рр.)

УІІ Всеукраїнська наукова конференція “Історичне краєзнавство і культура”: (Наук. доп. та повідомл.) У 2 ч. – К.; Х.: Рід. край, 1997.

1. Ч.1. – 431 с.

2. Ч.2. – 364 с.

3 ТЕЗИ Всеукраїнської краєзнавчої конференції, присвяченої 70-річчю українського комітету краєзнавства (Харків, 28-29 черв. 1995 р.) / Ін-т історії України НАН України, Всеукр. спілка краєзнавців, Харк. обл. держ. адміністрація, ХДУ, ХДПУ ім.Г.Сковороди. – Х., 1995. – 72 с.

х х х

Багаліївські читання в НУА /Голов. ред. В.І.Астахова. – Х., 1998. – 2002. –

4. Ч.1 – 1998. – 54 с.

5. Ч.2. 1999. – 110 с.

6. Ч.3. 2000. – 116 с.

7. Ч.4. 2001. – 221 с.

8. Ч.5. 2002. – 220 с.

9. БІБЛІОТЕЧНЕ краєзнавство як складова частина регіональної культурної політики. Матеріали міжвід. наук.-практ. конф. (Харків, 26 верес. 2000 р.) – Х.: ХДНБ, 2001. – 80 с.

10. 200 РОКІВ Харківській єпархії Української православної церкви: Матеріали наук.-практ. конф. (Харків, 27 трав. 1999 р.) – Х.: АТ “Бізнес-Інформ”, 1999. – 131 с.

11. ДИВОСВІТ Гната Хоткевича: Аспекти творч. спадщини: [Матеріали наук.-практ. конф. “Творча спадщина Хоткевича”, присвяч. 120-річчю від дня народж. Г.Хоткевича. Харків, груд. 1997 р.] / Харк. ін-т мистецтв ім.І.Котляревського та ін.; [Уклад. і ред. П.Черемський]. – Х.: Форт ЛТД, 1998. – 159 с.

12. ДИТИНСТВО і народна культура Слобожанщини: Матеріали фольклор.-етногр. експедицій 1992-2000 років / Харк. обл.

центр нар. творчості. – Х.: Регіон-Інформ, 2000. – 151 с.

13. ДРУГИЙ фестиваль “Весняні співи”. Присвяч. життю і творчості Лесі Українки на Харківщині: Матеріали дослідж., 22 квіт. 2000 р. / Упр. освіти Харк. міськ. ради, Харк. обл. орг. краєзнавців, Харк. загальноосвіт. шк. № 3. – Х., 2001. – 28 с.

14. КРОКОВЕЄ коло: Матеріали УП обл. учн. наук.-практ. народ.-знав. конф. (Харків, 4 берез. 2000 р.) / За ред. М.Красикова, М.Семенової. – Х.: Фоліо, 2001. – 31 с.

15. МАТЕРІАЛИ III науково-практичної краєзнавчої конференції, присвяченої 350-річчю міста Люботина / Від освіти Любот. міськ. ради, міськ. метод. кабінет. – Люботин, 2000. – 64 с.

16. МАТЕРІАЛИ фольклорно-етнографічної експедиції “Муравський шлях-97” (селами Богодух., Валк., Краснокут. та Нововодолаз. р-нів) / Упоряд.: М.М.Красиков, Н.П.Олійник, В.М.Осадча, М.О.Семенова. – Х.: ХДІК, 1998. – 360 с.

17. “МІСТО на краю Дикого поля”: Матеріали наук.-практ. конф., присвяч. 350-річчю Валок / Уклад.: М.Железняк, Т.Поліщук. – Валки, 1997. – 45 с.

18. МУРАВСЬКИЙ шлях – 2000: Матеріали фольклор.-етногр. експедиції / Харк. обл. центр нар. творчості. – Х.: Регіон-Інформ, 2000. – 151 с.

19. МУРАВСЬКИМ шляхом: Етногр. опис та фольклор. матеріали селища Лиман Зміїв. р-ну Харк. обл.: Міжнар. комплекс. фольклор.-етногр. експедиція “Муравський шлях – 95” / Харк. обл. центр нар. творчості, лаб. фольклору. Ч.1. – Х., 1996. – 62 с.

20. НАУКОВО-теоретичні здобутки Слобідської України: філософія, релігія, культура: (Досвід ретросп. аналізу). Міжнар. наук. конф., присвяч. 85-річчю Харк. єпархії церковно-археол. музею (Харків, 2-3 черв. 1999 р.) 3б. наук. ст. / Упр. культури і мистецтв Харк. облдержадміністрації, Харк. худож. музей, Всеукр. асоціація релігієзнавців. – Х., 1999. – 191 с. – (Перші Слобож. читання)

21. НАУКОВО-теоретичні здобутки Слобідської України: філософія, релігія, культура: (Досвід ретросп. аналізу): Міжнар. наук. конф. 3б. наук. ст. за матеріалами конф. № 4 (Харків, 22-23 листоп. 2000 р.). – Х.: Курсор, 2000. – 259 с.: іл.

22. ПЕРЕДАЙМО нащадкам наш скарб-рідну мову: Матеріали наук.-практ. конф. (Харків, груд. 1998 р.) / Харк. держ. наук. б-ка ім. В.Г.Короленка. – Х.: ХДНБ, 1999. – 73 с.

23 СЛОБОЖАНСЬКИЙ Великдень Матеріали VI обл. учн. наук.-практ. народознав. конф. (Харків, 18 квіт. 1999 р.) /За ред. М.Красикова, М.Семенової. – Х.: Фоліо; 2001. – 36 с.

24. “СЛОВО о полку Ігоревім”: Матеріали наук.-практ. конф. Харків, 31 трав. 2000 р. /Мі-во культури і мистецтв України, Харк. держ. наук. б-ка ім. В.Г.Короленка; Уклад. В.О.Ярошик. – Х., 2000. – 70 с.

Із змісту: Саратов І.Ю. Где текла река Сальница. – С.53-63; Бадаєв Д.В. Місця Харківщини, пов'язані з походом Ігоря Святославовича, князя Новгород-Сіверського на половців у 1185 р. – С.63-67.

25. ДРУГІ Сумцовські читання: Тези наук. конф. /Харків, 18 квіт. 1996 р./ Харк. іст. музей. – Х., 1996. – 71 с.

26. ТРЕТІ Сумцовські читання: Матеріали наук. конф., присвяч. 95-річчю XII Археол. з'їзду, 18 квіт. 1997 р. Харк. іст. музей. – Х., 1998. – 108 с.

27. ЧЕТВЕРТІ Сумцовські читання. Матеріали наук. конф., присвяч. 135-річчю з дня народж. Є.К.Редіна /Харк. іст. музей. – Х., 1999. – 118 с.

28. П'ЯТІ Сумцовські читання: Зб. матеріалів наук. конф.: Музей історія і пробл. сьогодення /Харк. іст. музей. – Х., 1999. – 78 с.

29. ШОСТІ Сумцовські читання: Зб. матеріалів наук. конф., присвяч. 80-річчю Музею Слобід. України ім. Г.С.Сковороди, 14 квіт. 2000 р. /Харк. іст. музей. – Х., 2000. – 134 с.

30. СЬОМІ Сумцовські читання: Зб. матеріалів наук. конф. з міжнар. участю “Історія та археологія Слобожанщини в музеях Харківщини”. До 100-ліття відкриття Салтів. культури (Харків, 12 квіт. 2001 р.) / Харк. іст. музей. – Х., 2002. – 113 с.

31 ТРАДИЦІЙНА народна культура Дворічанського району Харківської області: Матеріали фольклор.-етногр. експедицій Дворіч. р-ну Харк. обл. 1992-1993 рр. /Харк. обл. центр нар. творчості; Упоряд. М.О.Семенова. – Х.: Регіон-Інформ, 2001 – 159 с. іл. – (Сер. “Муравський шлях – 2001”).

х х х

32 ІСТОРИЧНЕ краєзнавство та культура з погляду на майбутнє [З учасниками Всеукр. конф. з питань краєзнавства С.Куделко, С.Посоховим, В.Ярошик вели бесіду В.Знаковський та

О.Парщик] //Слобода. – 1997. – 9 дек.

33. КОРЖ М. Форум краєзнавців України: [УІІ Всеукр краєзнав конф, “Історичне краєзнавство і культура” (Харків, верес. 1997 р.)] /М.Корж // Панорама. – 1997. – жовт. (№ 42), - С.5.

Відомості про харківських краєзнавців.

34. ТРОНЬКО П.Т. З історії Всеукраїнської спілки краєзнавців /П.Т.Тронько //Укр. іст. журн. – 2002. - № 4. – С.26-33.

Відомості про краєзнавчий рух на Слобожанщині.

4.2 ПУБЛІКАЦІЇ ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ КЛУБУ “КРАЄЗНАВЕЦЬ”

35. ЄВСІКОВА Т.І. Минуле і сучасне відділу українки: [ХДНБ] / Т.І Євсікова // Історія ХДНБ ім. В.Г.Короленка: пошуки, дослідження, відкриття: Зб. наук. ст. – Х , 1996. – С.29-34.

Є відомості про діяльність клубу “Краєзнавець”.

36. КОРЖ М. Захоплення краєзнавством: [Про клуб “Краєзнавець”] /М.Корж // Корж М. На віку, як на довгій ниві: Автобіогр. повість. Х., 2001. – С.153-154: фотогр.

37. КОРЖ М. Основні напрямки роботи клубу “Краєзнавець” / М Корж // Бібліотечне краєзнавство як складова частина регіональної політики: Матеріали міжвід наук.-практ. конф. – Х , 2001. – С 72-77

38. КОРЖ М. Основні напрямки роботи клубу “Краєзнавець”: [До ХХ-річчя його діяльності] / М.О.Корж // Краєзнавство. – 1999. - № 1-4. – С.111-113.

39. КОРЖ М. Цей завзятий “Краєзнавець”: [20-річчя клубу] / М.Корж // Панорама. – 1998. – 21 нояб. (№ 47).

40. КОРЖ Н. Юбилей краєведов: [Всеукр. краєвед. конф] / Н.Корж / Панорама. - 1995. - № 26 (июнь).

Те саме // Слово ветерана. – 1995. – 1 июля; Слобода – 1995. – 19 июля.

41. “КРАЄЗНАВЕЦЬ”: [Клуб, створений у трав 1978 р у ХДНБ] // Всеукраїнська спілка краєзнавців від А до Я. – К., 2001. – С.34.

42. КРАЄЗНАВЧА діяльність бібліотек: Метод. посіб. /М-во культури і мистецтв України. Держ. іст б-ка України; Підгот. . В.П Кисельова, З.Х Мусіна, С.І Смілянець - К., 2002. – 208 с.

С.192-193: Про діяльність клубу “Краєзнавець”.

43. МЕЛИХОВ В. Увлеченные историей нашего края: [О работе клуба "Краевед"] / В. Мелихов // Харьков'яни – 2002. – № 20 (20-26 трав.). – С. 2: фот.

44. ПАРЩИК А., Впереди – новая работа: [Юбилейн. заседание клуба "Краевед", посвящ. 20-летию основания] / А. Парщик, А. Хорошковатый // Слобода. – 1998. – 1 дек.

45. ПАРЩИК О. П'ять років минули не в розвагах: [Робота від. українки ХДНБ] / О. Парщик // Слобода. – 1998. – 9 июня.

Відомості про роботу клубу "Краєзнавець".

46. ПАРЩИК А. Юбилей "Краеведа" / А. Парщик // Слобода. – 1998. – 17 нояб.

47. СОСНОВСКАЯ Т.А. Украиника: вчера, сегодня, завтра / Т.А. Сосновская, В.А. Ярошик // Б-ка. – 1997. – № 6. – С. 72-73.

Відомості про діяльність клубу.

48. СУБОТА В. "Зодчі" знімають фільми: [При клубі "Краєзнавець", дебютувала студія док. фільмів "Зодчі"] / В. Субота // Культура і життя. – 1997. – 18 черв.

49. СУХОМЛИН Н. Но более всего любовь к родному краю: [Краевед. направление работы ХГНБ] Н. Сухомлин // Слобода. – 1997. – 18 янв.

50. ТАРАСОВА Л. Академик и митрополит чествуют клуб "Краевед" / Л. Тарасова // Веч. Харьков. – 1998. – 19 нояб.

51. ХАРКІВСЬКА обласна організація // Всеукраїнська спілка краєзнавців від А до Я. – К., 2001. – С. 76-77.

Є відомості про клуб "Краєзнавець".

ХРОНІКА Харківської державної бібліотеки ім. В.Г. Короленка. Інформ. бюл. / Харк. держ. наук. б-ка ім. В.Г. Короленка. – Х., 1999 – 2001. –

1999 Вип. 1. – С. 13, 18, 25

Вип. 2. – С. 4-5, 10, 16

Вип. 3. – С. 6-7, 13-14

2000 Вип. 4. – С. 19, 23

2000 Вип. 1. – С. 8, 13-14, 20-21

Вип. 2. – С. 11-12, 20-21, 31

Вип. 3. – С. 7-8, 24-25

2001 Вип. 4. – С. 14, 20-21, 28-29

2001 Вип. 1. – С. 8-9, 15-16, 25-26

Вип. 2. – С. 11-12, 21-22

- Вип.3. – С.6-7, 9, 15
 2002 Вип.4. – С.10, 21, 25
 2002 Вип.1. – С.8, 16-17, 27
     Вип.2. – С.14, 25-26, 33
     Вип.3. – С.8-9, 12, 18
67. ЯРОШИК В.О. Внесок краєзнавства у розвиток національної культури. [На прикл. ХДНБ] / В.О.Ярошик // Українська культура: Історія і сучасність: Матеріали II наук.-теорет. конф. проф. – викл. складу та студ. – Х., 1991. – С.94-95.
     Відомості про клуб.
68. ЯРОШИК В.О. З історії клубу “Краєзнавець” / В.О.Ярошик // Сто краєзнавчих читань: (Хроніка та зміст). – Х., 1997. – Вип.2. – С.4-5.
69. ЯРОШИК В.О. “Україніка” сьогодні / В.О.Ярошик, Т.О.Сосновська // Вісн. Кн. палати. – 1999. - № 7. – С.7-8.
     Відомості про діяльність клубу.
70. ЯРОШИК В. Ювілейне засідання клубу “Краєзнавець”. [При ХДНБ ім.В.Г.Короленка] / В.Ярошик, Н.Полянська // Вісн. Кн. палати. – 1998. - № 12. – С.13-14.

4.3. ПУБЛІКАЦІЇ ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ КРАЄЗНАВЧИХ ЧИТАНЬ

71. СТО краеведческих чтений. (Хроника и содерж.) / Харьк.гос. науч. б-ка им.В.Г.Короленко / Сост. Т.Г.Шерстюк, В.А.Ярошик / . – Х., 1988. – 39 с.
72. СТО краєзнавчих читань: (Хроніка та зміст): Вип.2 / Харк. держ. наук. б-ка ім В Г.Короленка / Уклад.: Т Г Шерстюк, В.О.Ярошик. – Х., 1997. – 63 с.
- х х х
- 73 АЛЕКСАНДРОВА В. Подарунок митрополита: [Зустріч митрополита Никодима з краєзнавцями в ХДНБ на презентації його нових кн.] // В.Александрова // Слобід. край. – 1999. – 13 квіт.
74. КОРЖ М. “Валківська енциклопедія”: [Читання присвяч. виходу енцикл.] М.Корж // Панорама. – 2002. – 18 жовт. – С.41.
- 75 КОРЖ М Вшановуючи М В.Лисенка [Краєзнав. читання у від. україніки] / М.Корж // Харків'яни. – 2002. - № 16, 15-21 квіт.

76. КОРЖ М. “Козацьке коло” в гостях у краєзнавців / М.Корж // Панорама. – 1997. - № 20, трав. – С.12.

77. КОРЖ Н. Краєведи пришли на завод: [О засіданні клубу “Краєвед” в Нар. музеї з-да ім.Малышева] /Н Корж //Панорама – експрес. – 1998. – 30 мая. – С.6.

78. Те саме. – Машиностроитель. – 1998. – 21 июня.

79. ЛИТВЯКОВА Л. Від найсивішої давнини: [Презентація кн. “Історія рідного краю” та “Хрестоматія з літератури рідного краю” у від. українки] / Л.Литвякова // Слобода. – 2002. – 30 апр.

80. ЛИТВЯКОВА Л. Від Скіфії до сьогодення [Презентація “Валківської енциклопедії у клубі “Краєзнавець”] / Л.Литвякова // Слобода. – 2002. – 13 авг.

81. МИЦЕНКО С. З чого починається Батьківщина: [Презентація кн. “Історія рідного краю” та “Хрестоматія з літератури рідного краю” в клубі “Краєзнавець”] / С.Миценко // Панорама. – 2002. – 17 трав. (№19). – С.14.

82. НАУКОВО-ДОСЛІДНА робота Харківської державної наукової бібліотеки ім. В.Г.Короленка: (Аналіт огляд за 1996-2000 рр.) / Харк. держ. наук. б-ка ім.В.Г.Короленка. – Х., 2002. – 71 с.

С.29: Про засідання клубу, присвячене темі “Міцкевич і Харків”.

83. ПАРХОМЕНКО М. “Усе в природі геніальне і просте: [Читання присвяч. Г.С.Сковороді] / М.Пархоменко // Трибуна трудящих. – 1997. – 22 листоп.

84. ПАРЩИК А. Мы не Иваны, не помнящие ...: [На засіданні клубу состоялась презентація кн. С.Посохова и А.Ярмыш “Харьковские губернаторы и генерал-губернаторы”] /А.Парщик //Слобода. – 1997. – 22 февр.

85. ПАРЩИК А. Очередная встреча краеведов: [Чтения, посвящ. крушению цар поезда 110 лет назад вблизи станции Борки] / А.Парщик // Слобода. – 1998. 30 окт.

86. ПРОХОРОВА З. Весне посвященная: [Презентація вист. крашенок “Вікна в дивосвіт” в отд. україники] / З.Прохорова // Панорама. – 1997. - № 20 (трав.). – С.12.

87. РЫБАЛЬЧЕНКО Р. “Мы выстрадать должны свои творенья”: Худож. И.Крачковский и его сын Д.Кленовский – поэт зарубежья /Р.Рыбальченко // Панорама. – 2001. - № 12 (23 берез.). – С.13

Містить відомості про вечір пам'яті Д.Кленовського в клубі “Краєзнавець”.

88. СЕВЕРИН В. Игорь, Вы с нами: [Краевед. чтения в ХГНБ, посвящ. писателю И.Муратову] / В.Северин // Веч. Харьков. – 1997. – 2 авг.

89. СПОГАДИ спостережливого літописця: [Презентація кн. М.Коржа “На віку, як на довгій ниві” на засіданні клубу “Краєзнавець”] // Слобід. край. – 2001. – 6 лют.

90. ТРИПУТІНА Н. “Славетному кобзареві від вдячних харків'ян”. [Краєзнав. читання присвяч. композитору М.В.Лисенку] / Н.Трипутіна // Слобода. – 2002. – 2 апр.

91. ЧЕРНОМАЗ П. Вначале было слово: [Краевед. чтения, посвящ. “Слову о полку Игореве”] / П.Черномаз // Харьк. губерн. ведомости. – 1999. - № 23.

92. ЧТЕНИЯ в отделе украиники: [Заседания клуба “Краевед”] // Веч. Харьков. – 1998. – 25 июля.

93. ЯРОШИК В.А. В книге 900 персонажей / В.А.Ярошик // Райс. уголок. – 2001. - № 2. – С.2.

Про чергове засідання клубу, на якому відбулася презентація книги М.Коржа “На віку, як на довгій ниві”.

4.4. НАУКОВІ ДОРОБКИ ХАРКІВСЬКИХ КРАЄЗНАВЦІВ

94. АРТЕМІВКА: 3б. архів. док. і матеріалів /Держ. арх. Харк. обл.; [Упоряд.: Л.М.Момот, Т.В.Чернявська]. – Х.: Каравела, 1999. – 111 с. – (“Краю мій, Слобожанщино”).

95. БАБАЇ Короткий нарис з історії селища/ [Уклад. Г.Г.Яковенко, Вступ. сл. О.М.Бандурки] – Х.: Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2001. – 59 с.: іл.

96. БАЛАБУХА К.Х. Двом вікам Полтаво-Харківського відродження – інтерпретації “Енеїди”: [Метод. зб.] /К.Х.Балабуха /Харк. держ. пед. ун-т ім. Г.С.Сковороди, Регіон. центр нових інформ. технологій. – Х., 1998. – 86 с.: іл.

97. БАХТІНА С.А. Дослідження “Карної справи Славгородского ІМ, Толмачова А.П., Протопопова Г.О. та інших” з архіву УКДБ № 0154427: (Матеріали до створення експозиції з історії

православ'я в Слобід. Україні. 30-і роки ХХ ст.) / С.А.Бахтіна // Науково-теоретичні здобутки Слобідської України: філософія, релігія, культура: Міжнар. наук. конф (Харків, 22-23 листоп. 2000 р.) · 36 наук. ст. – Х., 2000. – № 4. – С.214-222.

98. БЕЗРУКОВА Т. Роль шкільних наукових конференцій у вивченні історії фаянсу Слобожанщини / Т.Безрукова // Укр. керамол. журн. – 2001. – № 2. – С.55-57.

99. БЕЗРУКОВА Т.М. Озерянська ікона Божої Матері: Краєзнав. дослідж. / Т.М.Безрукова. – Х., 1999. – 56 с.: іл.

100. БЕЗРУКОВА Т. Слобожанщина в творчості будянського кераміста Галини Чернової / Т.Безрукова // Укр. гончарство: Нац. культурол. щорічник за 1996-1999 рр. – Опшине, 1999. – Кн. 4. – С.347-349.

101. БЕРЛИН В.Д. Бессмертный человек с разными песнями: Федор Иванович Шаляпин и харьковчане / В.Д.Берлин. – Х.: Ранок, 2001. – 127 с.: ил.

102. БЕРЛИН В. Меч Лознгрин: / И.С.Козловский в Харьк. опер. театре 1923-24 гг. // В Берлин // Событие. – 2002. – № 89. – С.22

103. БЕРЛИН В. Незабываемые лекции в большой физической аудитории: [Франц. физик Поль Ланжевен в Харькове] / В.Берлин // Время. – 1997. – 9 дек.

104. БЕРЛИН В. Человек, который знал о Харькове все: [Е.С.Элькин, сост. справ. "Весь Харьков"] / В.Берлин // Время. – 1998. – 27 окт.: фот.

105. БОЖКО В. Сергей Есенин в Харькове /В.Божко // Панорама. – 2000. – 13 окт. – С.14.

106. БУЛАНОВ Ю.І. Географія рідного краю: Зачепил. р-н [Харк. обл.] / Ю.І.Буланов. – Зачепилівка, 2000. – 15 с.

107. БУЛАНОВ Ю. П. И Чайковский в Харькове: (160 лет со дня рождения) /Ю. Буланов // Панорама. – 2000. – 12 мая – С.14.

108. БУРМАКА В. Діяльне добро: Про життя і діяльність педагогів, художників і медиків: Ст. та нариси / В.Бурмака. – Х.: Велес, 2001. – 103 с.

109. о. ВЛАДИМИР (Швец). Архипастыри Харьковской епархии / о.Владимир (Швец), С.М.Куделко, О.Г.Павлова. – Х.: Бизнес-Информ, 1999. – 124 с. – (Сер. "Харьк. биограф. слов").

109а. ВО ГЛАВЕ города руководители Харьковского городского самоуправления / А.Н.Ярмыш, А.Н.Головко, Л.П.Добреля,

В.В.Пикина. – Х. Основа, 1998. – 156 с. – (Сер. “Харьк. биограф. слов.”)

До складу редколегії серії увійшли краєзнавці О.Н.Ярмиш, В.Ф.Мещеряков, В.І.Резнікова, І.Ю.Саратов, Н.А.Сіроштан, Л.І.Тарасова, П.Т.Тронько, А.І.Епштейн, В.О.Ярошик.

110. ВЫДАЮЩИЕСЯ педагоги высшей школы г.Харькова: Биограф. слов. / Харьк. гуманитар. ин-т “НУА”; Рук. авт. коллектива В.И.Астахова, Авт. предисл. А.Л.Сидоренко. – Х.: Глобус, 1998. – 732 с.: ил. – (Сер. “Харьк. биограф. слов.”).

111. ГАМАН В. Валківські верби: Земляц. етюди / В.Гаман. – К.: Укр. письменник; Вир, 1996. – 367 с.

112. ГОЛОВІНОВ В.П. Духовні джерела Слобожанщини / В.П.Головінов, П.Л.Гомон – Х.: Прапор, 1998. – 207 с.

113. ГОЛОВКО А.Н., ЯРМЫШ А.Н. Сделал, что мог ...: Харьк. гор. голова А.К.Погорелко / А.Н.Головко, А.Н.Ярмыш. – Х.: Основа, 1998. – 138 с.

114. ГУБСЬКИЙ П.В. Караван: [Історія с.Караван] / П.В.Губський. – Х.: Просвіта, 1998. – 163 с.: іл.

115. ГУБСЬКИЙ П.В. Слобідська Україна Село Мельникове. Мельниківська школа, 1901-2001: Сіл. літопис з фотогр. / П.В.Губський. – Х.: Просвіта, 2001. – 102 с.: іл.

116. ГУЛАКОВ П.З. Дорога длиной в двадцать пять лет: Ист. очерки [о харьк. метрополитене] / П.З.Гулаков. – Х.: Слобожанщина, 2000. – 174 с.: ил.

117. ДЕРГАЧІ. 36. арх. док. і матеріалів / Держ. арх. Харк. обл. – Х.: Фоліо, 1998. – 198 с. – (Краю мій, Слобожанщино).

118. ДИКАНЬ А.П. Герои Харьковщины: [Герои Сов. Союза] / А.П.Дикань. – Х.: Харків, 1998. – 351 с.: ил.

119. ДМИТРИЄВА О.М. Музей історії Харківського обласного Палацу дитячої та юнацької творчості / О.М.Дмитрієва // Краєзнавство. – 2001. - № 1-4. – С.65-66.

120. ЕВСЕЕВ С.Е. Села Лизогубовского сельского Совета Харьковской области: Очерк истории / С.Е.Евсеев. – Х.: Центр образоват. инициатив. 2001. – 120 с.: ил. – (Малая родина).

121. ЖЕЛЕЗНЯК М. Валківські Гіпнократи / М.Железняк. – Валки, 1999. – 10 с.

122. ЖЕЛЕЗНЯК М.М. Обереги духовності. З історії рід. краю / М.М.Железняк. – Валки, 1999. – 26 с.

123. ЗАЙЦЕВ Б.П. Попечители Харьковского учебного округа:

[Биогр. слов] / Б.П.Зайцев, С.И.Посохов. – Х.: Ун-т внутр. дел, 2000 – 123 с.: ил. – (Сер. “Харьк. биогр. слов.”).

124. ЗАЙЦЕВ Б.П. Харківські студбатівці: [Про подвиг Харк. студент. батальонів в роки Великої Вітчизн. війни] / Б.П.Зайцев, Б.К.Мигаль, С.І.Посохов. – Х.: Бізнес-інформ., 1999. – 68 с.

125. ИСТОРИЯ первомайской милиции: Сб. арх. док. материалов и воспоминаний сотрудников Первомайск. милиции. – Первомайск: Тенгри, 2000. – 144 с.

126. КАТАЛОГ объединенных сведений о документах академика архитектуры А.Н.Бекетова в составе фондов государственных архивов, музеев, учреждений Украины, семейном архиве Бекетовых 1885-1941 гг. / Центр. гос. науч.-техн. арх. Украины “ЦГНТА Украины”. – Х., 2002. – 84 с.

127. КЕВОРКЯН К.Э. Первая столица: Рассказы о городе. Публицистика. Очерки /К.Э.Кеворкян. – 3-е изд. – Х.: Фолио, 2002. – 280 с.: ил.

128. КЕГИЧІВСЬКИЙ район: Зб. арх. док. і матеріалів / [Упоряд. О.С.Гніздило]. – Х. Каравела, 1999. – 267 с.: табл. – (Краю мій, Слобожанщино!).

129. КЕРІВНИКИ митних установ Слобожанщини 1660-1870-1992-2000 / Держ. мит. служба України Схід. регіон. митниця; Ред рада: О.Н.Ярмиш, О.М.Головко, П.В.Пашко. – Х.: Каравела, 2000. – 208 с. – (Сер. “Харк. біогр. слов.”).

130. КОДИН В.А. Храмы Харьковщины: Формирование архитектур.-художеств. и градостроит. традиций. / В.А.Кодин, Е.А.Ерошкина. – Х.: РИП “Оригинал”, 1998. – 181 с.

131. КОЛОМІЄЦЬ Т.В. Харківське товариство поширення в народі грамотності (1869-1920 рр.) / Т.В.Коломієць; Харк. ун-т внутр. справ. – Х.: Фірма “Консум”, 1998. – 190 с.: іл.

132. КОРЖ М.О. На віку, як на довгій ниві: Автобіогр. повість / М.О.Корж, - Х.: Майдан, 2001. – 273 с.

133. КОРЖ М. Російський академік Федір Корж з українським псевдонімом / М.Корж // Красзнавство. – 2000. - № 1-2. – С.242-243.

134. ЛЕЙБФРЕЙД А.Ю. Архитекторы – евреи в Харькове: Очерк / А.Ю.Лейбфрейд. – Х.: Каравелла, 2002. – 31 с. – (Б-ка ЕКЦ “Бейт Дан”).

135. ЛЕЙБФРЕЙД А.Ю. Харьков от крепости до столицы: Заметки о старом городе / А.Ю.Лейбфрейд, Ю.Ю.Полякова. – Х.:

Фолио, 2001. – 335 с.

136. ЛИЗАН И Трехсвятительская церковь: Сведения, мысли, информ по истории и архитектуре / И.Лизан, В.Новгородов, А.Лейбфрейд, О.Денисенко. – Х., 1999. – 88 с.: 116 ил.

137. ЛИСЕНКО І. Валківська енциклопедія / І.Лисенко. – Х.; К.; Нью-Йорк: Вид-во М.П.Коць, 2000. – 399 с.

У роботі над енциклопедією автору допомагали красзнавці Валківщини.

138. МАРИНЕНКО Д.Т. Нарис з історії Краснограда за 268 років (1731-1999): [Іст.-краєзнав. нарис] / Д.Т.Мариненко – Х., 2001. – 117 с.

139. МАСЛІЙЧУК В.Л. Козацька старшина Харківського слобідського полку 1654-1706 рр. / В.Л.Маслійчук. – Х.: Ун-т внутр. справ, 1999. – 122 с.: іл. – (Сер. “Харк. біогр. слов.”).

140. МЕЛЬНИКОВ Р. Майк Йогансен: ландшафти трансформації / Р.Мельников. – К.. Смолоскип, 2000. – 156 с.

141. МИТНИЦІ Слобожанщини. Зб. арх. док. і матеріалів: 1660-1870 – 1992-2000 / Держ. мит. служба України. Схід. регіон митниці. – Х.: Каравела, 2000. – 496 с.: іл. – (Сер. “Мит. справа на Слобожанщині”).

142. МІЦКЕВИЧ і Харків: Бібліогр нарис / Харк. держ. наук. б-ка ім. В.Г.Короленка; Уклад. К.Д.Тараманова. – Х., 1999. – 36 с.

143. МОГИЛЕВСЬКА Н., Беляєв М. Криниці світла і добра: Нариси про людей, чії долі пов'яз. з Богодухівщиною / Н.Могилевська, М.Беляєв. – Х., 2002. – 317 с.

144. НА ВАРТІ митних рубежів: Мит. справа на Слобожанщині: 1660-1870-1992-2000. – Х.. Каравела, 2000. – 208 с.. іл.

145. НОВА ВОДОЛАГА: 325 років. Зб. арх. док. і матеріалів / Упоряд. Т.В.Кобзєва /. – Х.: РВП “Оригінал”, 2000. – 87 с

146. НОВИКОВ А.О. Марко Кропивницький і Харківщина: Розвідки, гіпотези, док. / А.О.Новиков. – Х.: Майдан, 2000. – 183 с.: іл.

147. ОСИНЦЕВА Л. Звучал голос Неждановой: [Связи певицы с Харьковом] / Л.Осинцева // Слобода. – 1999. – 12 нояб.

148. ПАВЛЕНКО Ю.В. “Дело” УФТИ 1935-1938 / Ю.В.Павленко, Ю.Н.Ранюк, Ю.А.Храмов. – К. Феникс, 1998. – 324 с.

149. ПАРАМОНОВ А. Слобода Закутние хутора [Первомайск. р-на] / А.Парамонов. – Х.: Райдер, 2002. – 178 с.

150. ПОЛЯНСЬКА Н. Видання краєзнавчої бібліографії ХДНБ ім В.Г.Короленка (1990-2000 рр.) /Н.Полянська //Вісн. Кн палати – 2001. - № 8. – С.17-18.

151. ОЧЕРКИ истории профсоюзов Харьковщины / Под общ. ред. В.Г.Антонова. – Х.: Торнадо, 1999. – 398 с.

152. ПОСОХОВ С.И. Губернаторы и генерал-губернаторы / С.И.Посохов, А.Н.Ярмыш. – 2-е изд., испр. и доп. – Х., 1997. – 163 с. – (Сер. “Харьк. биогр. слов”).

153. ПОТРАШКОВ С.В. Харьковские полки: Три века истории /С.В.Потрашков. – Х.: Око, 1998. – 151 с.: ил.

154. РАНЮК Ю. Лабораторія № 1. Ядерна фізика в Україні: 3 нагоди 70-ої річниці розщеплення атом. ядра / Ю.Ранюк. – Х.: Акта, 2001. – 589 с.

155. РЕШЕТОВ А.К. Степан Васильевич Гризодубов: /Авиаконструктор, летчик/ /А.К.Решетов, Л.Г.Авксентьев, В.Е.Власко. – Х.: Майдан, 1999. – 423 с.: портр.

156. РЫБАЛЬЧЕНКО Р. Иван Кронеберг, теоретик романтизма, жил и работал в нашем городе / Р.Рыбальченко // Панорама. – 2002. – 25 січ.

157. РИБАЛЬЧЕНКО Р. Мала Данилівка: [Іст. нарис] / Р.Рибальченко // Краєзнавство – 2000. - № 1-2. – С.120-123.

158. РЫБАЛЬЧЕНКО Р. Мечтатель? Проектер? Василий Каразин —человек, обогнавший время / Р.Рыбальченко // Панорама. – 2002. – 18 січ.

159. РЫБАЛЬЧЕНКО Р. Чудотворная икона Озерянской Божьей матери: Слобожанщина. прошлое и настоящее / Р.Рыбальченко // Панорама. – 1999. – 3 апр. – С.13. – (К 200-летию Харьк. епархии).

160. САРАТОВ І.Ю. Історія харківських гербів / Навч. посіб для вищ. навч. закл. освіти / / І.Ю.Саратов. - Х.: ХДАМГ, 2000. – 277 с : іл.

161. САРАТОВ И.Е. Следы ранних христиан нашего края / И.Е.Саратов // Віра і Розум. – 2000. - № 1. – С.137-151; 2001. - № 2. – С.191-197.

162. СОСНОВСЬКА Т.О. Д.І.Багалій і Національна бібліотека України / Т.О.Сосновська // Багалівські читання в НУА. Прогр. та матеріали. – Х., 1999. – С.96-99.

163. СТОЛЯРОВА Г. Засновник української класичної музики

– його музика звучить степом: [М.В Лисенко і Харків] / Г.Столярова // Панорама. – 2002. – 12 квіт. – С.15.

164. СТОЛЯРОВА Г Леся Українка і Слобожанщина: [Перебування Лесі Українки в Харкові] / Г.Столярова // Красзнавство. – 2000. - № 1-2. – С.110-111.

165. СТОЛЯРОВА Г. Шевченко й Харківщина / Г.Столярова // Панорама. – 2002. – 17 трав. – С.11.

166. СТРИЛЕЦЬ В.В. Історія релігійних організацій у м.Люботині (ХУІІ-ХХ ст.) / В.В.Стрілець. – Люботин. Б.в., 2000. – 40 с.: іл.

167. СТРИЛЕЦЬ В.В. Люботин: Іст.-краєзнав. нарис /В.В.Стрілець. – Х.: Торсинг, 2002. – 400 с.

168. СТРИЛЕЦЬ В.В. Люботин у першій половині ХІХ століття: Навч.-метод. посіб. / В.В.Стрілець. – Люботин, 1996. – 44 с.

169. ТАРАН В.М. Богодухівська симфонія: Худож.-іст. нариси / В.М.Таран, Н.М.Могилевська. – Х.: Майдан, 1997. – 145 с.: іл.

170. УДОВИК І.М.Україна, Слобожанщина, Куп'янщина / І.М.Удовик, М.Ф Кукса. – Куп'янськ: Б в., 1998. – Кн.1. – 217 с.

171. ХАРКІВ і харків'яни у виданнях української діаспори: Кат. вист. / Харк. держ. наук. б-ка ім.В.Г.Короленка / Уклад. О.С.Рябцева / . – Х.: ХДНБ, 1999. – 16 с.

172. ХАРЬКОВ вчера, сегодня, завтра / Ю.М.Шкодовский, И.Н.Лаврентьев, А.Ю.Лейбфрейд, Ю.Ю.Полякова. – Х.: Фолио, 2002. – 207 с.: ил.

173. ХОПЕРСКАЯ Н. С думой о Шевченко и Есенине. [Взаимосвязь творчества С Есенина и Т.Шевченко] / Н Хоперская // Слобода. – 1999. – 19 окт. – (Зап. лит. следопыта).

174. ХОРОШКОВАТЫЙ А. Благовещенский собор: [Из истории храма] / А Хорошковатый // Слобода. – 1999. – 9 апр – С.4: фот.

175. ХОРОШКОВАТЫЙ А. Воскресенский храм [в Харькове] /А.Хорошковатый // Слобода. – 2000. – 4 июля. – С.6.

176. ХОРОШКОВАТЫЙ А. Мироносицкая церковь. [История ее архитектуры] / А.Хорошковатый // Слобода. – 1997. – 22 июля: фот.

177. ХОРОШКОВАТЫЙ А. Церковь Рождества Христова

/А.Хорошковатый // Слобода. – 2000. – 11 янв. – С.5: фот.

178. ХОРОШКОВАТЫЙ А. Свято-Дмитриевская церковь / А.Хорошковатый // Слобода. – 1998. – 28 июля: фот.

179. ХОРЦЕВА К. Село 1933-го року / К.Хорцева // Укр. засів – 1995. – № 10-12 (29-31). – С.114-121.

180. ЧИГРИН В. Свято краєзнавців: [Вихід у світ черг. номера журн. “Краєзнавство”, де вміщено матеріали харк. краєзнавців] / В.Чигрин // Панорама. – 2001. – 13 квіт. (№ 15). – С.14.

181. ЧОРНІ жнива: Голод 1932-1933 років у Валк. та Коломак. р-нах Харківщини: (Док. спогади, списки померлих) / Упоряд Т.Поліщук. – К ; Х.; Нью-Йорк, Філадельфія: Вид-во М.П.Коць, 1997 – 368 с.

182. ШОЛОМОВА С.Б. Вариации на тему родословия: [О священничес. роде харьковчан Ветуховых] / С.Б.Шоломова // Віра і Розум. – 2000. – № 1. – С.206-215.

183. ШОЛОМОВА С. “Его почитали святым уже при жизни ..”: (Малоизвест. страницы жизни Иоанна Кронштадского) / С.Шоломова. – Х.: Шуст, 2002. – 95 с.: ил.

184. ЭПШТЕЙН А.И. Профсоюзное движение Харьковщины: (Очерки истории) / А.И.Эпштейн; Харьк. социал.-экон. ин-т. – Х., 1998. – 62 с.

185. ЯРОШИК В.О. Допоміжний покажчик до історичної монографії Д.І.Багалія та Д.П.Міллера “История города Харькова за 250 лет его существования” /В.О.Ярошик, Т.О.Сосновська // Багаліївські читання в НУА Ш. Д.І.Багалій і культура Слобідської України. – Х., 2000. – С.111-113.

186. ЯРОШИК В.О. Розвиток краєзнавчої бібліографії в Харківському регіоні: історія, стан, перспективи / В.О.Ярошик // Бібліотечне краєзнавство, як складова частина регіональної культурної політики: Матеріали міжвід. наук.-практ. конф. – Х., 2001. – С.17-21.

187. ЯРОШИК В.О. Церковні бібліотеки Слобожанщини / В.О.Ярошик, Т.О.Сосновська // 200 років Харківській єпархії Української Православної церкви. Матеріали наук.-практ. конф. – Х., 1999. – С.124-125.

4.5. ПУБЛІКАЦІЇ ПРО КРАЄЗНАВЦІВ

188. КОРЖ Н. Премия краоведам. [О присуждении премии им Д И Яворницкого ХДНБ. Отмечена работа краеведов-энтузиастов: Н.С.Беляева, К.В.Романова] // Панорама. – 1993. – Дек (№ 51).

189. ЛЕВОНЕНКО А. Люди, для которых главное – призвание, хотя хорошо, что к нему прилагаются еще и деньги: [О лауреатах муницип. твор. премий: Л.Ю.Посоховс, В.А.Ярошик, Т.А.Тумасьян] / А.Левоненко // Время. – 1999. – 25 дек.: фот.

х х х

190. Валерій Берлін: Бібліогр. покажч. / ХДНБ ім.В.Г.Короленка, ХМСМТБ ім.К.С.Станіславського; [Уклад.: Н.І.Полянська, Т.Б.Бахмет]. – Х., 2003. – 42 с (Краєзнавці Слобожанщини)

191. БЕРЛИН В. Хороший человек при хорошем деле: [О краеведе Г.Н.Кашириной] / В Берлин // Событие. – 2001. – 30 авг. – С.10: фот.

192. ГАЛИНА МИКОЛАЇВНА КАШИРИНА: До 70-річчя з дня народж.: Бібліогр. покажч. / Харк. держ. наук. б-ка ім.В.Г.Короленка / Уклад. Л.М.Литвякова; Авт. вступ. ст. В.О.Ярошик /. – Х.: ХДНБ, 2001. – 22 с. – (Краєзнавці Слобожанщини).

193. КРАЄЗНАВЕЦЬ Микола Олександрович Корж: (До 80-річчя з дня народж.): Бібліогр. покажч. / Уклад. О.М.Дмитрієва. – Х.: ХДНБ, 1999. – 22 с. портр. – (Краєзнавці Слобожанщини).

194. СЕРГІЙ МИХАЙЛОВИЧ КУДЕЛКО. (До 25-річчя наук.-педагог. діяльності): Бібліогр. покажч. / Уклад. В.Д.Прокопова /. – Х.: Бізнес-Інформ. 1999. – 31 с.: портр. – (Біобібліогр. лауреатів премії ім. К.І.Рубинського: Вип.3).

195. ОЛЕКСАНДР ЮРІЙОВИЧ ЛЕЙБФРЕЙД: (До 90-річчя з дня народж.) Бібліогр. покажч. / Харк. держ. наук. б-ка ім.В.Г.Короленка; Уклад. В.О.Ярошик. – Х., 2000. – 67 с. – (Краєзнавці Слобожанщини).

196. ШЕРСТЮК Т. Патриарх слобожанського краєвєдєнєя: [А.Ю.Лєйбфрєйд] / Т.Шєрстєук //

- Слобода. – 1999. – 26 нояб.
197. ПОСОХОВ СЕРГЕЙ ИВАНОВИЧ // 'Кафедре историографии источниковедения и археологии Харьковского национального университета им.В.Н.Каразина – 35 лет: Биобиблиогр. указ. / Сост. Б.П.Зайцев и др. – Х., 1999. – С.98-99.
  198. КОРЖ М. Болгарська дочка Харкова: [Про краєзнавця О.Радкову] / М.Корж // Слобід. край. – 2000. – 6 квіт.
  199. ЛОГВИНЕНКО Л. Колекція з-під дідівської стріхи: [Колекція зброї та речей коз. побуту краєзнавця Р.К.Рибальченка] / Л.Логвиненко // Слобід. край. – 2002. – 21 трав.: фотогр.
  200. ЕЕ ПРИЗВАНИЕ – краеведение: [Юбилей краеведа Н.М.Хоперской] // Слобода. – 1999. – 12 нояб.
  201. КЕСАРИЙСКАЯ В. Корни и крона: [О деятельности краеведа О.А.Черная] / В.Кесарийская // Позиция. – 1991. - № 2. – С.78-81.
  202. ДМИТРИЄВА О. Бібліографів завжди називали лоцманами книжкового моря: [До ювілею бібліографа Т.Г.Шерстюк] / О.Дмитрієва // Панорама. – 2001. – 21 груд. (№ 51). – С.12.
  203. ТЕТЯНА ГРИГОРІВНА ШЕРСТЮК: До 80-річчя з дня народження: Біобібліогр. показч. / Харк. держ. наук. б-ка ім.В.Г.Короленка; уклад. Т.В.Гологорська). – Х.: ХДНБ, 2001. – 52 с. – (Краєзнавці Слобожанщини).
  204. ШЕРСТЮК Т. В бібліотеку к Ярошик: [О зав. отд. україники ХГНБ В.А.Ярошик] /Т.Шерстюк // Слобода – 2002 – 9 янв.: фот.
Див. також № 33.

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

- Авксентьев Л.Г. 155
 Александрова В. 73
 Антонов В.Г. 151
 Астахова В.І. 4-8,(109а)
 110
 Багалій Д.І. (162,185)
 Бадаєв Д.В. 24
 Балабуха К.Х. 96
 Бандурка О.М. 95
 Бахтіна С.А. 97
 Безрукова Т. 98-100
 Бекетов А.Н. (126)
 Беляєв М.С. 143,(188)
 Берлин В.Д. 101-104,(190),191
 Божко В. 105
 Буланов Ю.І. 106
 Бурмака В. 108
 Ветуховы, священнослужители
 (182)
 о.Владимир (Швец) 109
 Власко В.Е. 155
 Гаман В. 111
 Гніздило О.С. 128
 Головінов В.П. 112
 Головка А.Н. 109а,113,129
 Гомон П.Л. 112
 Гризодубов С.В. (155)
 Губський П.В. 114,115
 Гулаков П.З. 116
 Денисенко О. 136
 Дикань А.П. 118
 Дмитрієва О.М. 119,202
 Добреля Л.П. 109а
 Евсеев С.Е. 120
 Епштейн А.І. (109а), 184
 Ерошкина Е.А. 130
 Есенин С. (105,173)
 Євсікова Т.І. 35
 Железняк М. 17,121,122
 Зайцев Б.П. 123,124,197
 Знаковський В. 32
 Ігор Святославович, князь
 (24,91)
 Йогансен М. (140)
 Каразин В. (158)
 Каширина (191,192)
 Кеворкян К.Э. 127
 Кесарийская В. 201
 Кисельова В.П. 42
 Кленовский Д. (87)
 Кобзева Т.В. 145
 Кодин В.А. 130
 Козловский И.С. (102)
 Коломісць Т.В. 131
 Корж М. 33,36-40,74-78,(89,93)
 132,133,188,(193),198
 Корш Ф. (133)
 Красиков М. 14,16,23
 Кронштадский И. (183)
 Кропивницький М. (146)
 Куделко С. (32),109,(109а,194)
 Кукса М.Ф. 170

- Лаврентьев И.Н. 172
 Ланжевен П. (103)
 Левоненко А. 189
 Лейбфрейд А.Ю. 134-136, 172, (195, 196)
 Лизан И. 136
 Лисенко І. 137
 Лисенко М.В. (75, 90)
 Литвякова Л. 79
 Логвиненко Л. 199
- Мариненко Д.Т. 138
 Маслійчук В.Л. 139
 Мелихов В. 43
 Мельников Р. 140
 Мещеряков В.Ф. (109а)
 Мигаль Б.К. 124
 Миценко С. 81
 Міллер Д.П. (185)
 Міцкевич А. (82, 142)
 Могилевська Н. 143, 169
 Момот Л.М. 94
 Муратов И. (88)
 Мусіна З.Х. 42
- Новгородов В.Е. 136
 Новиков А.О. 146
- Олійник Н.П. 16
 Осадча В.М. 16
 Осинцева Л. 147
- Павленко Ю.В. 148
 Павлова О.Г. 109
 Парамонов А. 149
 Пархоменко М. 83
 Парщик О. 32, 44-46, 84, 85
 Пашко П.В. 129
- Пикина В.В. 109а
 Погорелко А.К. (113)
 Поліщук Т. 17, 181
 Полякова Ю.Ю. 135
 Полянська Н.І. 70, 150, 172
 Посохов С.І. (32, 84, 109а), 123, 124, 152, (197)
 Посохова Л.Ю. (189)
 Прокопова В.Д. 194
 Потрашков С.В. 153
 Протопопов Г.О. (97)
 Прохорова З. 86
- Радкова О. (198)
 Ранюк Ю.Н. 148, 154
 Решетов А.К. 155
 Резнікова В.В. (109а)
 Рибальченко Р. 87, 156-159, (199)
 Романов К.В. (188)
 Рябцева О.С. 171
- Саратов І.Ю. 24, (109), 160, 161
 Северин В. 88
 Семенова М. 14, 16, 23, 31
 Сидоренко А.Л. 110
 Сіроштан Н.А. (109а)
 Сковорода Г.С. (83)
 Славгородський І.М. (97)
 Смілянець С.І. 42
 Сосновская Т.А. 47, 69, 162, 185, 187
 Столярова Г. 164, 165
 Стрілець В.В. 166-168
 Субота В. 48
 Сухомлин Н. 49
- Тараманова К.Д. 142
 Таран В.М. 169

Тарасова Л. 50,(109a)

Толмачов А.П. (97)

Трипутіна Н. 90

Тронько П.Т. 34,(109a)

Тумасьян Т.А. (189)

Удовик І.М. 170

Українка Леся (164)

Хоперская Н.М. 173,(200)

Хорошковатий А. 44,174-178

Хорцева К. 179

Хоткевич Г. 11

Храмов Ю.А. 148

Чайковский П.И. (107)

Черемський П. 11

Чернай О.А. (201)

Чернова Г. (100)

Черномаз П. 91

Чернявська Т.В. 94

Чигрин В. 180

Шаляпин Ф.И. (101)

Швец (див. о.Владимир (Швец)

Шевченко Т. (173)

Шерстюк Т. 71,72,196,
(202,203),204

Шкодовский Ю.М. 172

Шоломова С.Б. 182,183

Элькин Е.С. (104)

Ярмыш А. (84),109a,113,129,152

Яковенко Г.Г. 95

Ярошик В.О. 24,(32),47,67-
72,93,(109a),185-187,(189),195,
(204)

ГЕОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК

Артемівка, с. 94	157
Бабаї, с-ще (Харк. р-н) 95	Мельникове с. (Валк. р-н) 115
Богодухівщина (див.	Нова Водолага 145
Богодуховский р-н)	Нововодолазький р-н 16
Богодухівський р-н 16,143	
Борки, станція 85	Первомайський р-н 149
Валки 17	Скіфія 80
Валківський р-н 16,181	Слобідська Україна 12,20, 21,30,34,97,98,100,112,115, 129,141,144,159,164,170, 185,187
Дворічанський р-н 31	Слобожанщина (див.
Дергачі, м. 117	Слобідська Україна)
Закутніе хутора, слобода	
(Первом. р-н) 149	Україна 33,126,154,162,170
Зачепилівський р-н 106	
Караван, с. 114	Харків 3,9-11,14,20-25,30, 25,82,103-105,107,110,134, 135,142,147,163,164,171,172, 175,185
Кегичівський р-н 128	Харківська обл. 13,24,30,31,118, 120,130,146,151,165,181,184,186
Коломакський р-н 181	Харківщина (див. Харківська обл.).
Красноград, м. 138	
Краснокутський р-н 16	
Куп'янський р-н 170	
Куп'янщина (див. Куп'янський р-н).	
Люботин, м. 15,166-168	
Мала Данилівка,с.(Дергач. р-н)	

З М І С Т

ПЕРЕДМОВА.....	Erreur : source de la référence non trouvée
КЛУБУ "КРАЄЗНАВЕЦЬ" - 25 РОКІВ....	Erreur : source de la référence non trouvée
1. КРАЄЗНАВЧІ ЧИТАННЯ. ХРОНІКА....	Erreur : source de la référence non trouvée
2. СПИСОК КРАЄЗНАВЦІВ, ЯКІ БРАЛИ УЧАСТЬ У ЗАСІДАННЯХ КЛУБУ "КРАЄЗНАВЕЦЬ" ТА ОСІБ, ЯКИМ ВОНИ БУЛИ ПРИСВЯЧЕНІ.....	Erreur : source de la référence non trouvée
3. КОРОТКІ БІОГРАФІЧНІ ДОВІДКИ ПРО КРАЄЗНАВЦІВ....	Erreur : source de la référence non trouvée
4. БІБЛІОГРАФІЯ.....	Erreur : source de la référence non trouvée
4.1. КРАЄЗНАВЧІ КОНФЕРЕНЦІЇ, ЩО ВІДБУЛИСЯ У ХАРКІВСЬКОМУ РЕГІОНІ (1997-2002 pp.).....	Erreur : source de la référence non trouvée
4.2 ПУБЛІКАЦІЇ ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ КЛУБУ "КРАЄЗНАВЕЦЬ"....	74
4.3. ПУБЛІКАЦІЇ ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ КРАЄЗНАВЧИХ ЧИТАНЬ.....	Erreur : source de la référence non trouvée
4.4. НАУКОВІ ДОРОБКИ ХАРКІВСЬКИХ КРАЄЗНАВЦІВ....	Erreur : source de la référence non trouvée
4.5. ПУБЛІКАЦІЇ ПРО КРАЄЗНАВЦІВ..	Erreur : source de la référence non trouvée
ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК.....	Erreur : source de la référence non trouvée
ГЕОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК.....	Erreur : source de la référence non trouvée

---

Підписано до друку   Формат паперу 60x84 1/16, 5,8
друк. арк., 6,7 обл.-вид. арк. Папір для множ. апаратів. Тираж
прим. Замовлення
Ксерокс ХДНБ. 61003, Харків-3, пров. Короленка, 18.